

1929–1933

Annelies Marie Frank

Den 12 juni 1929 firar man hemma hos familjen Frank. Edith och Otto är lyckliga över att de har fått en andra dotter, Anne (Annelies Marie).

Familjen Frank är judar och tyskar. De bor i en lugn förort till Frankfurt am Main i Tyskland. Anne och hennes tre år äldre syster Margot har många grannbarn att leka med. Otto och Edith lever ett bra liv men är oroliga för den ekonomiska krisen i landet. Tyskland förlorade det första världskriget (1914–1918). Genom fredsöverenskommelsen i Versailles förlorade Tyskland stora landområden och måste betala mycket pengar till krigets segrare. Dessutom tillkommer en

ekonomisk kris över hela världen i oktober 1929. Även Otto Franks familjeföretag, en bank, drabbas. Affärens går allt sämre och många tyskar är arbetslösa och bittra. En del politiska partier drar fördelar av människors känslor av missnöje och avundsjuka. Ett sådant parti är det nationalsocialistiska tyska arbetarpartiet (NSDAP).

Övre bilden: Bildloppet mellan Otto Frank och Edith Holländer den 12 maj 1929.

Undre bilden: En kö framför arbetsförmedlingen i Hannover, 1932. I februari 1932 är mer än 6 miljoner tyskar (20 %) arbetslösa.

Syndabock

Otto och Edith Frank oror sig mycket över situationen.

Redan under 1932 ser de hur delar av SA (stormtrupperna), en förgrening av NSDAP, marscherar på Frankfurts gator och sjunger: "När judeblodet stänker från kraven." NSDAP hatar judar och gör dem till syndabockar. Partiets ledare, Adolf Hitler, och hans anhängare ger Tysklands judar skulden för landets alla problem som exempelvis den höga arbetslösheten och förlusten av första världskriget. När alla judar hade lämnat Tyskland skulle problemen vara lösta enligt nazisterna. Redan i boken Mein Kampf (Min kamp) som publicerades på 1920-talet visar Hitler tydligt sin antisemitism. Antisemitism är inget nytt

FORUM
FÖR
LEVANDE
HISTORIA

ÅRSREDOVISNING 2016
FORUM FÖR LEVANDE HISTORIA

Innehållsförteckning

Överintendenten om verksamhetsåret	3
Året som gått	4
Redovisningsprinciper Årsredovisning 2016	5
Främja arbetet med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen	7
Informera om kommunistiska regimers brott mot mänskligheten.....	8
Referensbibliotek	10
Kontakter med forsknings- & kultur- och utbildningsinstitutioner	11
Tolerans.....	12
En kunskapsbaserad röst i det offentliga samtalet.....	14
Geografisk spridning och förankring.....	15
Lärarfortbildningar	17
Turnerande utställningar.....	21
Digitala medier	23
Medier och press	27
Arenor/intressenter	28
Mässor	28
Främja högtidlighållandet av Förintelsens minnesdag	29
International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA)	32
Priset till Per Angers minne.....	36
Utbildningsinsats om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag (URI)	39
Publik och tillgänglighet	42
Sponsringsintäkter	46
Bidragsintäkter	46
Lokalkostnader	46
Uppdrag.....	47

Politik för global utveckling	49
Stärkt regionalt arbete	51
Kompetensförsörjning	51
Resultaträkning.....	53
Balansräkning.....	54
Anslagsredovisning	55
Tilläggsupplysningar och noter	56
Ersättningar och andra förmåner	57
Noter.....	58
Anslagsredovisning	62
Sammanställning över väsentliga uppgifter	63
Underskrift	64
Bilaga 1	65
Bilaga 2	67
Översikt tabeller	68
Översikt diagram.....	69
Översikt kartor.....	69

Överintendenten om verksamhetsåret

Ännu ett verksamhetsår kan läggas till handlingarna. När 2016 ska summeras är resultatet imponerande. I föreliggande årsredovisning framskymtar myndighetens breda, djupa och vidsträckta verksamhet.

2016 påbörjades arbetet med att nå ut till fler målgrupper och finnas på ännu fler ställen i landet, både digitalt och i fysiska möten. Året inleddes med en särskild satsning i Skåne och följdes upp med utställningar, kulturprogram, lärarfortbildningar och workshopar för och med museisektorn. Denna erfarenhet genererade nya samverkanspartners, erfarenhetsutbyte och ett gemensamt lärande. Men framför allt gav det mersmak; myndighetens närvaro i landet är uppskattad - och behövs!

I myndighetens lokaler i Stockholm har verksamheten framför allt kretsat kring 2016 års nya utställningsprojekt *Anne Frank – ”Om jag bara får vara mig själv”*. Tusentals elever har deltagit i workshopar och därmed fått ökade kunskaper om Förintelsen.

Under året som gått har vi också provat publika program mot nya målgrupper. I samband med arbetet med myndighetens toleransundersökningar arrangerades en rad frukostseminarier på olika teman, bland annat för civilsamhällets organisationer. Dessa var mycket uppskattade och välbesökta. Seminarierna filmades och ligger på webben.

2016 var ett år präglad av krig, flyktingströmmar och stor oro i världen, något som också påverkade Forum för levande historia. Årets pristagare till Per Angers minne, den syrisk-palestinske människorättsaktivisten, Abdullah al-Khateeb, kunde inte lämna krigets Syrien för att ta emot sitt pris utan risk för att bli dödad. Vid prisutdelningen på Södra Latins gymnasium stod därför hans stol tom - en illustration över tillståndet för de mänskliga rättigheterna i världen.

Under året som gått har myndigheten arbetat med flera genomgripande interna processer, i syfte att skapa en tydlig och långsiktig målbild. Nya strategiska mål ligger nu till grund för kommande verksamhetsår. Parallellt har myndigheten också lagt grunden för en ny organisation som kan klara de utmaningar som är förknippade med uppdraget att "främja arbetet med demokrati, tolerans och de mänskliga rättigheterna med utgångspunkt i Förintelsen."

Jag vill tacka alla som medverkat i detta viktiga utvecklingsarbete.

Ingrid Lomfors
Överintendent

Året som gått

Utställningar i myndighetens lokaler

Två separata utställningar har visats i Forum för levande historias lokaler i Stockholm under 2016; *Anne Frank – ”Om jag bara får vara mig själv”* och *Alla människor! – Om rättigheter och lika värde*. Totalt 26 494 personer har besökt utställningarna, varav 14 338 var elever som deltog på totalt 544 interaktiva pedagogledda workshopar.

Turnerande utställningar

Myndigheten har haft sex olika utställningar på turné under 2016; *Alla Människor! – Om rättigheter och lika värde*, *Vi är romer - möt människorna bakom myten*, *(O)mänskligt, PK- en utställning om intolerans*, *Spelar roll* samt vepautställningen *Romerna under Förintelsen*. Sammanlagt har 379 399 besökare tagit del av våra utställningar på turné. Av dessa var 3 171 elever som deltog i workshop.

Förintelsens minnesdag 27 januari

På Raoul Wallenbergs torg i Stockholm arrangerade Forum för levande historia den årliga minnesceremonin för Förintelsens offer. Till minnesdagen 2016 producerades en utskrivbar utställning för webben, *Aktion T4 – Om människosynen i Nazityskland*, med syfte att spridas till främst folk- och skolbibliotek. 2016 laddades utställningen ner 1644 gånger vilket är en ökning jämfört med förra årets miniutställning.

Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten

Under 2016 har myndigheten fortsatt sprida information till lärare om klassrumsfilmen *Från dröm till terror*. Forum för levande historia har samarbetat med tidsvitnet Julian Better kring hans föredrag *Barn i Gulag*. Totalt har 3 235 elever lyssnat på föredraget.

Per Anger-priset

Per Anger-priset gick till Abdullah al-Khateeb för hans modiga kamp för fred och rättvisa i Syrien. Elever arbetade med årets och tidigare pristagares historia och länder genom vårt utbildningsmaterial *Människorättsskämpar*.

Lärarfortbildningar

Lärare är en prioriterad målgrupp för Forum för levande historias arbete. Under 2016 genomfördes 18 fortbildningar med sammanlagt 700 deltagande lärare.

Parallellt har myndigheten erbjudit en digital fortbildning, en kurs i *Historiebruk och nationalism*, där 37 lärare fullföljde kursen.

Redovisningsprinciper Årsredovisning 2016

Utöver vad som framgår i bestämmelserna i 3 kap. i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska myndigheten lyfta fram de kvalitativa aspekterna vid redovisningen av verksamhetens resultat.

I resultatredovisningen beskrivs de prestationer som har varit tillgängliga för Forum för levande historias målgrupper under 2016, deras volym och kostnader, utifrån vad myndigheten betraktas som de mest betydelsefulla för att beskriva Forum för levande historias uppdrag. Viktiga aspekter i urvalet har även varit hur stor del av myndighetens anslagsmedel som har lagts på respektive prestation i form av kostnader och volymer.

Kostnader är projektet/verksamhetens budget, lönekostnader och overheadkostnader (OH). Totala volymen för en prestation är totala antalet arbetstimmar för alla anställda som har arbetat med prestationen. Totala kostnaden för prestationen är totala lönekostnaden för totala arbetstimmarna för alla anställda som har arbetat med prestationen samt direkta kostnader för prestationen plus Forum för levande historias OH.

Myndigheten har valt att i årsredovisningen särskilja redovisningen av utställningar som visas i utställningslokalen i Stockholm och utställningar som går på turné i landet. Detta för att visa verksamhetens olika faser och för att få en bättre jämförbarhet mellan åren.

För uppgifter om antalet besökare i utställningslokalen i Stockholm används en manuell räknare. Uppgifter om antal besökare utanför Stockholm baseras på uppgifter från samarbetspartner.

Kvalitativa resultatindikatorer

Kulturdepartementet upprättade 2013 promemorian (Ku2013/969/2013) *Stöd för redovisning av kvalitativa aspekter av resultat*, i vilken det bl.a. definieras vad redovisningen av kvalitativa aspekter bör innehålla. I promemorian efterlyses främst en redovisning av det som betecknas som resultatkvalitet och den lyfter fram ett antal aspekter som kan användas för att mäta denna. Det kan handla om att beslut fattas på ett rättssäkert sätt, om redovisning av publikundersökningar, samt att myndigheten gör en självvärdering baserad på relevant information. Forum för levande historia definierar kvalitativa aspekter av verksamheten i enlighet med de kriterier som tagits upp i Kulturdepartementets promemoria. Myndigheten utgår från de uppgifter Forum för levande historia har i instruktionen samt i regleringsbrev. Utifrån uppgifterna är ett antal aspekter utvalda för att visa på resultatkvalitet i verksamheten. Det är bland annat fokusundersökningar, enkäter, besöksantal och externa bedömningar. Aspekterna har en referenspunkt definierad och utifrån den bedömer och redovisar myndigheten vad som kan visa på en god kvalitet.

Under 2017 kommer Forum för levande historia att arbeta fram ett utförligt kvalitetssystem.

Definition av kvalitet

När det gäller bedömningen av verksamhetens kvalitet utgår myndigheten från följande definition: kvalitet är graden av måluppfyllelse. Med denna definition blir angivande av mål en avgörande utgångspunkt för kvalitetsarbetet. De ska vara tydliga, konkreta, nedbrytbara i delmål och tidsatta.

God måluppfyllelse bygger på förutsättningar och processer.

Med förutsättningar avses i första hand uppdragets utformning och uttolkning enligt instruktion och regleringsbrev, ekonomiska medel och medarbetarnas kompetens. De ekonomiska medlen hanteras strategiskt så att det finns en rimlig balans mellan fasta och rörliga utgifter. Det säkerställer både kontinuitet i verksamheten och tillfälliga satsningar. Kompetensen hos medarbetarna säkerställs dels genom strategisk kompetensförsörjning, dels genom systematisk kompetensutveckling. Om kvaliteten kan säkerställas i dessa tre avseenden finns grundförutsättningarna för att verksamheten och dess resultat kan svara mot de satta målen.

Genom att säkerställa systematiska processer av olika slag byggs verksamheten upp så att den kan uppfylla de avsedda målen. Den enskilt viktigaste processen i Forum för levande historias verksamhet utgörs av projektcykeln dokumenterad i projektplanen, som i sin tur är resultatet av en process med direktiv, förstudie, nya direktiv och projektplan. Projektplanen innehåller krav på hänsynstagande till en rad dokument och policys, till exempel myndighetens pedagogiska policy och barn- och ungdomsstrategi. Inom projektplanens ram bildar dessa dokument och policys ett nätverk av indikatorer som var och en och tillsammans banar väg mot måluppfyllelse och kvalitet.

Redovisning av de kvalitativa aspekterna görs under respektive resultatområde.

Kvantitativa resultatindikatorer

Forum för levande historia använder sig av antalet besökare till myndighetens utställningar och deltagare i lärarfortbildningar som kvantitativa resultatindikatorer. Andra indikatorer är antal besökare på webbplatsen, antal nerladdningar, trafik till webbplatsen och antal besök på webbplatsen från olika län.

Redovisning av de kvantitativa resultatindikatorerna görs under respektive resultatområde, men även under ”Publik och tillgänglighet”, se sida 44.

Könsuppdelad statistik

Enligt Forum för levande historias regleringsbrev ska myndigheten om möjligt redovisa och kommentera statistiken efter kön.

Forum för levande historia arbetar med frågor som rör kategorisering, normer, demokrati och alla människors lika värde. Myndigheten anser därför utifrån uppdraget, att det inte är rimligt att bestämma kön på de elever som besöker myndigheten. Forum för levande historia redovisar däremot antalet elever som deltagit i workshop och på så sätt har tagit del av vår verksamhet.

Främja arbetet med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen

Forum för levande historia har till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Myndigheten ska sträva efter att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde.

Med Förintelsen som utgångspunkt undersöker myndigheten processer och mekanismer i vår samtid som kan leda till intolerans och övergrepp. På detta sätt skapas ett intresse och en större förståelse för hur historien hänger samman med och påverkar vår nutid.

Forum för levande historia producerar material och presenterar metoder i syfte att sprida kunskap om Förintelsen och om brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer. Myndigheten har en rad olika resurser som används för att bistå lärare och intressenter att finna fakta och exempel på pedagogiska metoder av relevans för deras arbete inom dessa områden. Exempel är tryckt material, webbplatsen, filmer m.m.

Forum för levande historia lägger stor vikt vid de pedagogiska och didaktiska aspekterna av innehållet i samband med utställningar och annan verksamhet. En viktig del av pedagogiken är att bygga på delaktighet. Deltagarna använder sig själva och sina erfarenheter genom att delta i samtal i vilka de kan utveckla kunskaper och formulera hur de historiska sammanhangen relaterar till i dag. Genom fördjupning, diskussioner och reflektion bearbetas intryck och kunskaper som kopplas till existentiella och aktuella frågor. De pedagogiska visningarna är också en övning i att föra ett demokratiskt samtal om viktiga och svåra frågor. Forum för levande historia uppmuntrar till självständigt tänkande och vill inspirera unga människor att skaffa sig egna åsikter genom nya insikter.

Anne Frank – om jag bara får vara mig själv

I februari 2016 öppnade utställningen *Anne Frank– ”Om jag bara får vara mig själv”* i Forum för levande historias utställningslokaler i Stockholm. Utställningen är ett samarbete med Anne Frank house i Amsterdam.

Utställningens syfte och mål är att bevara minnet av Förintelsen och så långt som möjligt ge målgruppen en djupare insikt om de etiska, moraliska och existentiella frågor som Förintelsen och andra brott mot mänskligheten reser. Utifrån Anne Franks historia kan besökarna undersöka och belysa frågor om identitet, normer och synen på sig själv och den andre. Totalt har 21 672 personer besökt utställningen i Stockholm under 2016, 9516 var elever som deltog i pedagogiska workshopar.

Tabell 1. Anne Frank - ”Om jag bara får vara mig själv” 2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Anne Frank - om jag bara får vara mig själv 2016	1 944	1 831

Kommentar: Utställningen är ett inlån från Anne Frank House i Amsterdam. Ett inlån av utställning medför färre antal timmar (volym) än en utställning som myndigheten själv producerar. Under 2015 visades utställningen *Vi är romer – möt människorna bakom myten* i utställningslokalen. Totala kostnaden var 5 835 tkr och 4 864 timmar (volym). Under 2014 valde Forum för levande historia att ta tillbaka en utställning som varit på turné (*O)mänskligt*.

Workshop med elever i utställningen *Anne Frank – "Om jag bara får vara mig själv"* i Forum för levande historias utställningslokal i Stockholm. Foto: Linda Rehlin

Alla människor! – Om rättigheter och lika värde

Utställningen/workshopen *Alla människor! – Om rättigheter och lika värde* är en del i myndighetens arbete att skapa verktyg som hjälper lärare, som undervisar i årskurs 4-6, att ta upp frågor kring demokrati och mänskliga rättigheter. Totalt har 4822 elever deltagit i 185 pedagogiska workshoppar.

Till Förintelsens minnesplatser i Polen

Under 2016 har e-boken *Till Förintelsens minnesplatser i Polen* lanserats. E-boken finns att ladda ner kostnadsfritt från iBooks Store och består av en handledning med exkursionspedagogiska resonemang och tips och en historisk faktadel. Därtill erbjuder myndigheten studiereseguidar till sex regioner i Polen. *Till Förintelsens minnesplatser i Polen* finns även som tillgänglighetsanpassad pdf på vår webbplats. E-boken laddades ner 120 gånger under 2016.

Informera om kommunistiska regimers brott mot mänskligheten

Målsättningen med arbetet är att ge grundläggande kunskaper om de brott mot mänskligheten som begåtts i Sovjet, Kina och Kambodja under perioden från ryska revolutionen 1917 till 1989.

Målgruppen är i första hand elever i årskurs 9 och gymnasiet samt deras lärare. Målet har varit och är att skapa ett material som är användbart för lärarna och som väcker ett intresse hos eleverna med syfte att öka kunskaperna.

Fokus under 2016 har varit att implementera de lärdomar som framkom från den undersökning och utvärdering som gjordes 2015 av myndighetens arbete med kommunistiska regimers brott mot mänskligheten.

Undersökningen visade att lärarnas fokus ligger på Gulag. Därför har Forum för levande historia etablerat kontakt med norska HL-Senteret som producerat en utställning om Gulag. Myndigheten har inlett arbetet med att anpassa utställningen till svenska förhållanden och för att finna den mest ändamålsenliga formen för spridning av utställningen.

Under 2016 har Forum för levande historia samarbetat med tidsvittnet Julian Better kring hans föredrag *Barn i Gulag*, där han berättar om sin barndom i Gulagläger. Totalt har 3 235 elever från hela Sverige lyssnat på föredraget.

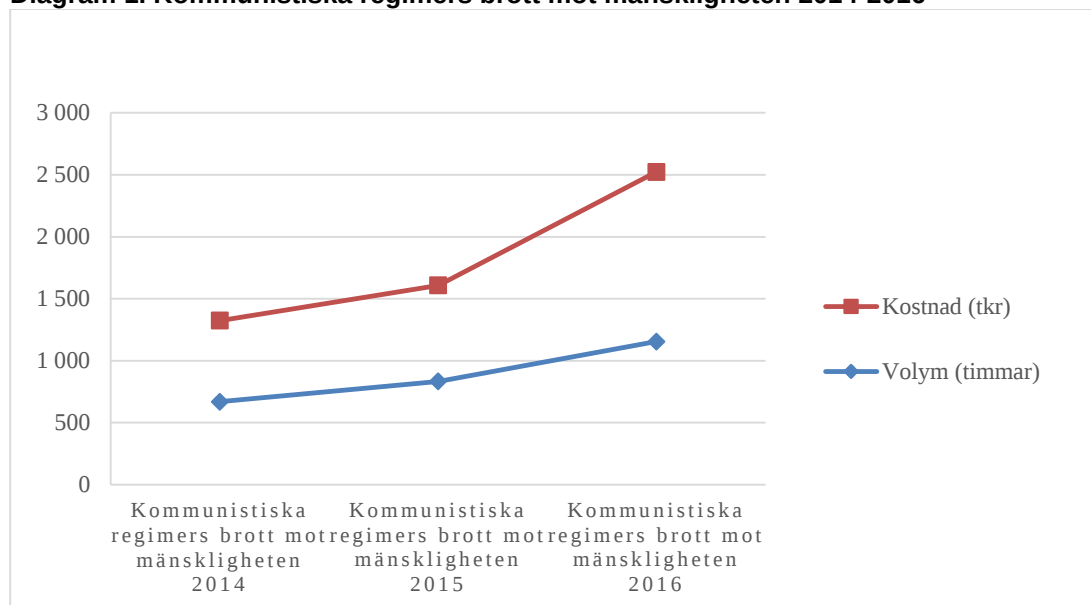
Myndigheten har producerat en film *Jag flydde från Östtyskland* under 2016 som lanseras 2017. Denna film svarar mot att undersökningen visade att lärarna vid undervisning om kommunistiska regimers brott mot mänskligheten ofta tar upp temat Kalla kriget och uppkomsten av Berlinmuren.

Tabell 2. Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten 2014	669	655
Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten 2015	833	775
Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten 2016	1 155	1 369

Kommentar: Under 2016 uppdaterade myndigheten faktaskriften för KBM med bildrättigheter och ytterligare nytryck. Detta har medfört både fler arbetstimmar och en högre kostnad än tidigare år.

Diagram 1. Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten 2014-2016

Referensbibliotek

Forum för levande historia förfogar över ett av Sveriges främsta referensbibliotek med en litteratursamling uppbyggd på ämnesområden som Förintelsen, brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer och andra folkmord. Andra viktiga sakområden är demokrati, ungdomsfrågor, HBTQ-frågor och mänskliga rättigheter. Inför varje projekt/verksamhet som startas görs en inventering och beställning av aktuell litteratur och film. Referensbiblioteket bidrar därmed till effektivisering av medarbetares tid och myndighetens måluppfyllelse. Biblioteket är ett publikt rum som är både fysiskt och virtuellt öppet för alla och kan besökas utan att förbokas. Referensbiblioteket är en kunskapskälla internt och externt för elever, lärare och externa intressenter.

Under 2016 har bibliotekets titlar i den lokala databasen "Mikromarc" ökat med fyra procent till totalt 5 097 titlar. Biblioteket har prenumererat på 30 tidskrifter och 2 dagstidningar samt ett elektroniskt uppslagsverk.

Antalet besök i referensbibliotek ökade under året. Däremot gjordes färre tidsbeställda elevbesök. Antalet ströbesökare var drygt 3 316, vilket är 18 procent fler än 2015.

Bibliotekets webbplatser har haft 4 689 sidvisningar under 2016, en liten ökning från året innan. Anledningar till ökningen bedöms vara:

- mailutskick med information om miniutställningar om Förintelsens minnesdag och bibliotekets verksamhet till två biblioteksnätverk som består av ca 3 000 bibliotekarie och andra verksamhetsansvariga.
- Boktips på myndighetens webbplats och Facebook.

Uppsatsresurs i biblioteket

Biblioteket erbjuder stöd till elever som skriver uppsats i ämnen som relaterar till myndighetens frågor. Genom handledning ger pedagog och bibliotekarie stöd i uppsatsskrivandet.

Uppsatsstödet byggs utifrån två delar. Den ena är att eleverna kommer med tankar eller förslag på vad de vill skriva. Under denna fas samtalar bibliotekarien, eleverna och en pedagog för att konkretisera och avgränsade områden de ska skriva om. I andra delen talar bibliotekarien, elever och pedagog om källkritik och söker tillsammans i bibliotekets katalog eller på webben.

Under 2016 kom totalt 46 elever/lärarstudenter som fick tips på teman och lämplig litteratur och material från biblioteket.

Kontakter med forsknings- & kultur- och utbildningsinstitutioner

Myndigheten ska bedriva utåtriktad verksamhet med inriktning på kunskap, kultur och utbildning. Verksamheten ska bedrivas i nära kontakt med pågående forskning, andra kultur- och utbildningsinstitutioner samt myndigheter, organisationer och föreningar vars verksamhet rör liknande frågor.

Myndigheten ska sträva efter att verksamheten når största möjliga geografiska spridning och förankring.

Myndigheten ska verka för en ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.

Forum för levande historia arbetar aktivt med att med stöd i forskningen lyfta fram hur det förflutna fortfarande lever och verkar i samtiden. Myndigheten har inte i sitt uppdrag att bedriva egen forskning, vilket gör kontakter och samverkan med forskningsinstitutioner till en integrerad och väsentlig del av såväl det löpande arbetet nationellt och internationellt som den projektorienterade verksamheten.

En viktig del av myndighetens uppdrag består av att sprida kunskap om Förintelsen och om kommunistiska regimers brott mot mänskligheten, samt att i övrigt bidra till fördjupning och reflektion som kan stärka en demokratisk samhällsutveckling. Myndighetens kontakter med kunniga föreläsare från universitets- och forskarvärlden är här av stor betydelse.

Den mest omfattande delen av detta arbete sker i samband med lärarfortbildningarna, och inom myndighetens regeringsuppdrag; en utbildningsinsats kring rasism och intolerans, se sida 40.

Myndigheten har under 2016 haft samarbeten med lärarutbildningen vid Stockholms universitet där myndigheten regelbundet har tagit emot besök och presenterat verksamheten. I november 2016 genomfördes Lärarutbildningens dag tillsammans med Södertörns högskola. Temat var *Rasism och främlingsfientlighet i skolkontexten* där myndigheten bidrog med två föredrag i samverkan med högskolan.

Det är av stor vikt för Forum för levande historia att vårda och befästa sitt nätverk inom många fält, men också att öka sina kontaktytor med universitet och högskolor, såväl nationellt som internationellt. Ett viktigt led i denna verksamhet är att myndigheten är representerad vid olika forskningskonferenser och -sammankomster. Under 2016 har myndigheten mött enskilda forskare från USA, Ryssland, Tyskland, Danmark och Norge. Myndigheten har också samverkat med Uppsala och Stockholms universitet, samt informerat om myndighetens arbete för tankesmedjan HumTank.

Forum för levande historia har arrangerat ett panelsamtal om flyktingfrågan i ett historiskt perspektiv tillsammans med föreståndaren för Samtidshistoriska institutet vid Södertörns högskola, med Ida Ohlson al Fakir och Mikael Byström, Uppsala universitet, samt Ester Pollack, Stockholms universitet. Ett trettiotal studenter deltog i seminariet.

Myndigheten har bidragit med en artikel till en session om antisemitism på konferensen *Rasismforskningens utmaningar* vid Uppsala universitet och deltagit vid konferensen *Samtida antisemitism i Europa och Sverige* (ett samarrangemang med Svenska kommittén mot antisemitism)

samt samarrangerat en workshop om romer och resande i det nordiska kulturarvet med Institutet för språk och folkminnen i Uppsala.

Forum för levande historia har samverkat i en hearing vid Historiska museet om regeringsuppdrag om mänskliga kvarlevor i museisamlingarna, samt samarbetat med Medierådet och Konstfack inför ett kommande utställningsprojekt.

Myndigheten har även haft möten med HL-Senteret Norge.

Tolerans

Sammantaget kan konstaterats att 2016 års verksamhet med inriktning på tolerans har varit produktiv. Genom en samverkan med ett flertal högskolor och universitet har myndigheten tagit fram åtta studier som ger direkt vägledning i frågor om hur och när tolerans kan främjas.

Samtliga studier är skrivna av forskare med olika ämneskompetenser. De är Ali Abdelzadeh, Cecilia Arensmeier, Johan von Essen, Elisabet Langmann, Erik Lundberg, Marta Miklikowska, Lars Trägårdh och Susanne Wallman Lundåsen. Flera av studierna baseras på redan befintliga databaser med hög tillförlitlighet. Myndigheten har i detta arbete också haft unik tillgång till en av världens främsta databaser om ungas socialisation. Det har gjort att vi på ett kostnadseffektivt sätt kan bidra med kunskaper om tolerans. Samtliga studier har tillgängliggjorts via hemsidan och finns också i lättläst version. Totalt har de laddats ner och spridits 2028 gånger. Här tillkommer spridning som görs av forskarna själva, i samband med seminarier och egna hemsidor.

En central del i arbetet har också varit att kommunicera kunskapen till olika målgrupper. En viktig stomme i detta arbete har varit de fyra frukostseminarier som har arrangerats vid myndigheten vid fyra tillfällen. Förutom att förmedla kunskap har seminarierna möjliggjort möten och dialoger med flera av myndighetens målgrupper. Vi har också intensifierat vår utåtriktade verksamhet och skapat ett viktigt forum för dialog och kunskapsförmedling. Flera av seminarierna finns också att tillgå i efterhand. Totalt har 198 personer besökt seminarierna och de har visats 366 gånger på webbplatsen.

Toleransseminarium med Elisabeth Langmann under hösten 2016. Foto: Forum för levande historia.

Resultatet från utvärderingarna visar på mycket god måluppfyllelse både vad gäller form och innehåll. Till exempel instämde mellan 95-100 procent helt eller till stor del att seminarierna var arrangerade på ett bra sätt. 85 procent instämde helt eller till stor del att föreläsningarna var intressanta. Vidare instämde mellan 75-80 procent helt eller till stor del i att seminarierna gav dem ny kunskap. Ett annat resultat är att mellan 70-75 procent instämde helt eller till stor del i att kunskapen var användbar för personens arbete eller den organisation som personen arbetade för.

Vid sidan av seminarier har myndigheten under 2016 också tagit fram animerade filmer på temat tolerans. Syftet med dessa har varit att öka tillgängligheten till kunskapen som tas fram i studierna. Filmerna presenterar innehållet i studierna på cirka två minuter. Den första filmen publicerades i oktober 2016 och är visad 1630 gånger. Den andra filmen publicerades den 20 december och är visad 11673 gånger per den 31 december. Gensvaret i sociala medier har varit mycket positivt.

Arbetet med tolerans har också möjliggjort en utökning av myndighetens målgrupper till att nå företrädare för det civila samhället, vilket var ett av ändamålen för två av seminarierna. Det ena av dessa samarrangerades med Ideell Arena, en paraplyorganisation för ledare i ideell sektor.

Utöver dessa kunskapsförmedlande insatser har myndighetens medarbetare vid ett flertal tillfällen presenterat resultatet i samband med seminarier och konferenser för andra målgrupper.

Verksamheten i relation till målen

Nedan ges en sammanfattning av projektets resultat i relation till de mål som är formulerade för projektet. Vad gäller de kvalitativa styrkorna i projektet bör följande framhållas: 1) den flervetenskapliga ansatsen 2) studier grundade i vetenskap 3) studier grundade på empiri från redan kvalitetssäkrade databaser 4) samtliga studier skrivna av forskarutbildade 5) kunskapsspridande insatser som når olika målgrupper 6) bredden i de produkter Forum för levande historia tagit fram (ljud, bild, text, interaktivitet) och 7) produkter som är tillgängliga för fler (på svenska, engelska, och lättläst svenska). Se bilaga 1 för verksamhetens relation till målen.

Tid för tolerans

Rapporten *Tid för tolerans* från 2014 har varit ett viktigt underlag i föreläsningar och presentationer som genomförts under året. Även om undersökningen genomfördes för ett antal år sedan uppfattas den fortfarande som en intressant produkt och den väcker också viss internationell uppmärksamhet.

Tabell 3 Toleransrapporter 2014-2016

Prestationer (st)	2014	2015	2016
Nedladdningar toleransrapporter	1 817	2 169	2462

Kommentar tabell: Nerladdningar av Forum för levande historias olika rapporter om tolerans. Under 2016 presenterades 8 kapitel ur den kommande antologin som ges ut under 2017.

En kunskapsbaserad röst i det offentliga samtalet

Under 2016 har Forum för levande historia arbetat fram flera nya strategiska mål för verksamheten, varav ett handlar om att ta större plats i det offentliga samtalet.

För att bidra till måluppfyllelsen har därför överintendenten medverkat i olika öppna publika forum, främst i media, men också på olika kulturella program på olika platser i Sverige.

Överintendentens externa medverkan under 2016:

- Fyra olika radiokrönikor för *Tankar för dagen*, Sveriges Radio, P1. Förintelsen är ofta en central utgångspunkt för att lyfta olika ämnen. Programmen hade stor spridning och fick positiv respons från många lyssnare.
- Ett publikt samtal 26 januari om vår rädsla för det okända på Dramatens lilla scen med anledning av föreställningen *Tigern*.
- På Förintelsens minnesdag 27 januari på tre platser i Stockholm; på Raoul Wallenbergs torg, i Stora synagogan, samt i S:t Jakobs kyrka.
- En öppen föreläsning 22 februari i Skarpnäcks församling om det nya utställningsprojekt *Anne Frank* - "Om jag bara får vara mig själv".
- Ett publikt panelsamtal 22 mars på Kulturhuset om ensamkommande flyktingbarn då och nu. Samtalet ägde rum i anslutning till pjäsen *Fosterland* och en utställning om finska flyktingbarn under andra världskriget.
- Medverkan i Sveriges Radio, P1, 31 mars med anledning av att nobelpristagaren i litteratur, författare och överlevande från Förintelsen, Imre Kertész just gått bort.
- Ett publikt samtal 5 april om *Auschwitz som metafor* på Judiska museet.
- Flera publika samtal på fredsdagen den 8 maj om hur Europa har utvecklats sedan andra världskriget och vilka lärdomar som kan dras för att stärka demokratin och de mänskliga rättigheterna i vår samtid.
- Kritiskt uttalande i Sveriges Radio, P4, 19 maj med anledning av att Iran utlyst en karikatyrävling om Förintelsen.
- Intervju 7 juni på temat "Staten och förflutenheten" - om historiebruk och statlig historieskrivning i podcasten *En svensk tiger* - inför publik på Forum för levande historia, Stockholm. Programmet nådde tusentals lyssnare.
- Ett scensamtal 8 juli på Almedalsveckan om bildningens betydelse för demokratin som arrangerades av Högskolan Väst.
- Intervju om främlingsfientlighet och rasism i vår samtid 23 augusti i podcasten *Walborg*.
- Intervju i Sveriges Radio, P3, i början av augusti med anledning av uppgifter om att ett "guldtåg" från Förintelsens tid skulle ha identifierats i Polen - en uppgift som inte kunde bekräftas.
- Två scensamtal 22-25 september på Bok & Bibliotek i Göteborg; ett om bildning och demokrati och ett om antisemitism. Båda filmades och lades ut på sociala medier för att nå en bred målgrupp.
- Ett offentligt samtal 15 oktober om kollektiva minnen, dialog och möten mellan olika grupper på Kista kulturhus/folkhögskola i samband med visningen av *Besa* - en film om räddning av judiska flyktingar i Albanien under andra världskriget och dess betydelse för den judisk-muslimska dialogen. Scensamtalet bidrog till ny kunskap hos publiken samt ökad kännedom om Forum för levande historia.

Geografisk spridning och förankring

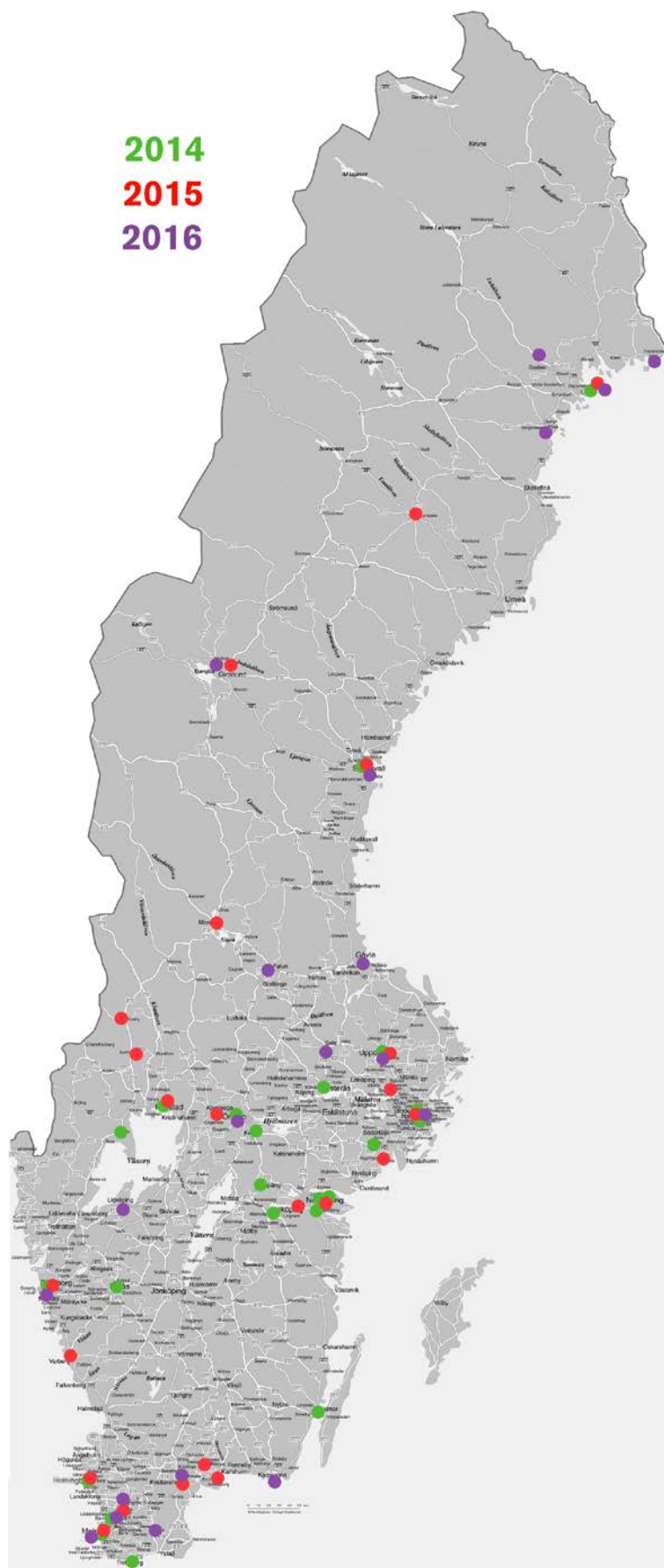
För att utveckla det nationella arbetet har en strategi för 2016-18 tagits fram. Den innebär att koncentrera utställningar, lärarfortbildningar och kulturinslag till en region i taget. Under året har Forum för levande historia fokuserat på Region Skåne i kommunerna Helsingborg, Ystad, Landskrona, Trelleborg, Ängelholm, Eslöv, Simrishamn, Sjöbo, Malmö och Kristianstad. Där har myndigheten bidragit med bl.a. fortbildningar, kulturinslag o.s.v. producerade av Forum för levande historia eller i samarbete med andra organisationer. Samarbete har skett med Riksteatern i en fördjupningsverksamhet kring teaterföreställningen *Männen med den rosa triangeln* i Eslöv och med Regionsmuseet i Kristianstad kring utställningen *100 % kamp - om svensk rättighetshistoria*. Myndigheten har också genomfört olika former av främjandearbete för att nå bredare målgrupper och arrangerat och deltagit i konferenser. Sammanlagt har Forum för levande historia nått 490 lärare/elever i region Skåne. Genom att arrangera eller delta i konferenser har myndigheten nått ytterligare 850 personer i Skåne.

Under 2016 har ett förarbete gjorts inför Forum för levande historias nästa fokusregion Norrbotten. Bland annat har samtal inletts med Norrbottens museum, Gällivare museum, Åjtte, Västerbottens museum och Forsvarsmuseum Boden.

Utvärdering av aktiviteterna

När Forum för levande historia har genomfört aktiviteter gör deltagarna en utvärdering av uppfattad kvalitet, nivå och relevans och i vilken utsträckning dagen gett ny kunskap. Några resultat:

- Inspirationsdag i Eslöv (36 deltagare): 36 procent av de svarande gav dagen betyget Mycket bra. 31 procent uppgav att innehållet var mycket relevant, 50 procent ansåg att det var relevant.
- Inspirationsdag i Kristianstad (103 deltagare): 23 procent av de svarande gav dagen betyget Mycket bra. 52 procent uppgav att innehållet var mycket relevant, 43 procent ansåg att det var relevant.
- Inspirationsdag i Sjöbo (150 deltagare) 26 procent av de svarande gav dagen betyget Mycket bra. 26 procent uppgav att innehållet var mycket relevant, 47 procent ansåg att det var relevant.
- Samling16 i Kristianstad (43 deltagare): 40 procent av de svarande var mycket positiva till dagen som helhet, 55 procent var positiva till dagen som helhet. 69 procent sa sig bli mycket inspirerade i sitt fortsatta arbete.

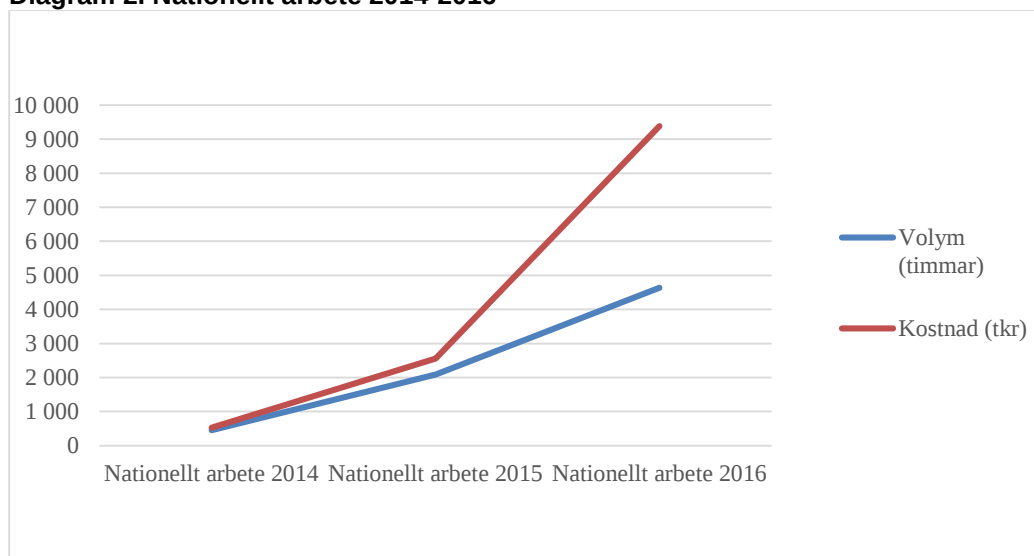

Karta 1. Geografisk spridning av kurser, lärarfortbildningar och turnerande utställningar 2014-2016.

Tabell 4. Nationellt arbete 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Nationellt arbete 2014	450	526
Nationellt arbete 2015	2 089	2 559
Nationellt arbete 2016	4 638	9 384

Kommentar: Med vårbudgeten 2016 fick Forum för levande historia ytterligare 3 500 tkr för att förstärka myndighetens redan regionala arbete. Forum för levande historia har valt att inkludera detta arbete i myndighetens redan pågående nationella arbete.

Diagram 2. Nationellt arbete 2014-2016

Lärarfortbildningar

Forum för levande historia erbjuder kontinuerligt kompetensutveckling för lärare. Syftet är att ge lärare, med utgångspunkt i Förintelsen, verktyg, nya perspektiv, kunskaper, idéer och inspiration för att utveckla sin undervisning och uppfylla skolans dubbla uppdrag att förmedla kunskap och värden.

Myndigheten vänder sig i första hand till lärare, som undervisar på grundskolans senare årskurser och på gymnasiet i ämnena historia, samhällskunskap, religion och svenska. Slutmålgruppen är eleverna.

Fortbildningarna är kostnadsfria och öppna för deltagare från hela landet, oberoende av var arrangemanget genomförs. Undantaget är enstaka fortbildningar som görs i samarbete med ett antal skolor eller en enskild kommun, och i dessa fall är de inte helt öppna.

Lärarfortbildningarnas innehåll

Standardmodellen för fortbildningarna är att varva faktaförmedling med pedagogiska övningar och reflektioner över skolans uppdrag som förmedlare av kunskap och värden och utmaningarna och möjligheterna för den enskilde läraren att uppfylla dessa krav. I de allra flesta fall erbjuder myndigheten endagsfortbildningar. Konkurrensen om lärarnas tid är en utmaning. Forum för levande historias uppfattning är att även ett kortare, väl genomfört seminarium kan väcka intresse och nyfikenhet för myndighetens frågor och få upp dem på dagordningen. Till samtliga teman erbjuds

undervisningsmaterial på webbplatsen i form av faktaunderlag, vittnesmål, klassrumsövningar och/eller film.

Det är tre former av kompetensutveckling som erbjudits under verksamhetsåret:

1. Traditionella/fysiska, det vill säga föreläsningar, varvat med övningar eller workshopar och pass med erfarenhetsutbyten mellan deltagarna och reflektion över det egna lärandet.

I såväl de fysiska fortbildningarna som den digitala fortbildningen ligger fokus på frågor om villkoren för och hoten mot demokrati, mänskliga rättigheter och tolerans i dagens samhälle belysta i perspektiv till historiska händelser som Förintelsen, folkmord och andra brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer.

Fortbildningar har genomförts i Stockholm och inne i landet i samarbete med kommunernas utbildnings-/skolförvaltningar, museer och ideella organisationer, samt forskare och lärarutbildare från högskolor och universitet. Samarbetspartnerns kännedom om lokala förutsättningar och behov och tillgång till lokala och regionala kontakter/nätverk är en viktig framgångsfaktor.

Totalt har 700 lärare deltagit i någon eller några av årets 18 traditionella/fysiska fortbildningar, fördelade på tolv orter i landet. Fortbildningarna har genomförts i Stockholm (fem) samt i Göteborg, Malmö, Hudiksvall, Sala, Boden, Gävle (två), Kristianstad (två), Karlskrona, Eslöv, Sjöbo och Piteå.

2. Digitala, webbaserade fortbildningar som löper under fem-sex veckor med möjlighet för deltagarna att genomföra uppgifter på tider och platser som passar dem.

Under våren arrangerades en digital lärarfortbildning som en pilotsatsning för 20 deltagare, som föregåtts av ett omfattande utvecklingsarbete. I slutet av hösten genomfördes den första kursen. De 40 platserna fylldes redan under den första veckan. Temat för de båda kurserna har varit nationalism och historiebruk. Att kunna erbjuda en digital fortbildning ser vi som en viktig del i myndighetens nationella uppdrag.

Våra digitala fortbildningar, vårens pilotkurs och höstkursen *Historiebruk och nationalism* samlade totalt 60 deltagare varav 37 fullföljde kursen.

3. Medverkan vid mässor och konferenser där vi erbjuder föreläsningar och/eller workshopar.

Med projektet *Alla människor – Om rättigheter och lika värde*, vänder vi oss till elever i årskurserna 4-6. I samarbete med Den globala skolan, Forsvarsmuseum Boden och Rättighetscentrum Norrbotten har projektet presenterats på fyra konferenser, som också inkluderat fortbildningsinsatser för lärare som undervisar i årskurserna 4-6.

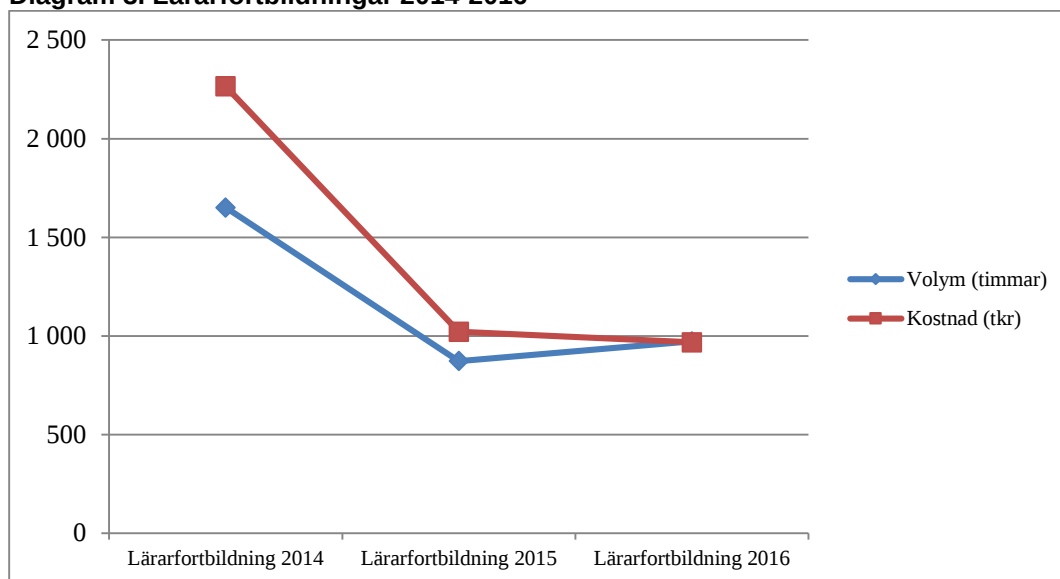
Tabell 5: Antal lärarfortbildningar och antal deltagare

	Mål antal fortbildningar	Antal fortbildningar	Totalt antal deltagare
Lärarfortbildningar 2014	16	15	690
Lärarfortbildningar 2015	14	21	550
Lärarfortbildningar 2016	14	18	700

Tabell 6 Lärarfortbildningar 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Lärarfortbildning 2014	1 651	2 265
Lärarfortbildning 2015	873	1 021
Lärarfortbildning 2016	973	968

Kommentarer: Under 2015 och 2016 har myndigheten lagt både personella och ekonomiska resurser på att utveckla lärarfortbildningar till en digital produkt som ska komplettera befintliga lärarfortbildningar. Detta har inneburit att både personella och ekonomiska resurser har minskat ordinarie lärarfortbildningar och istället lagts på digitala produkter som lanserades under 2016.

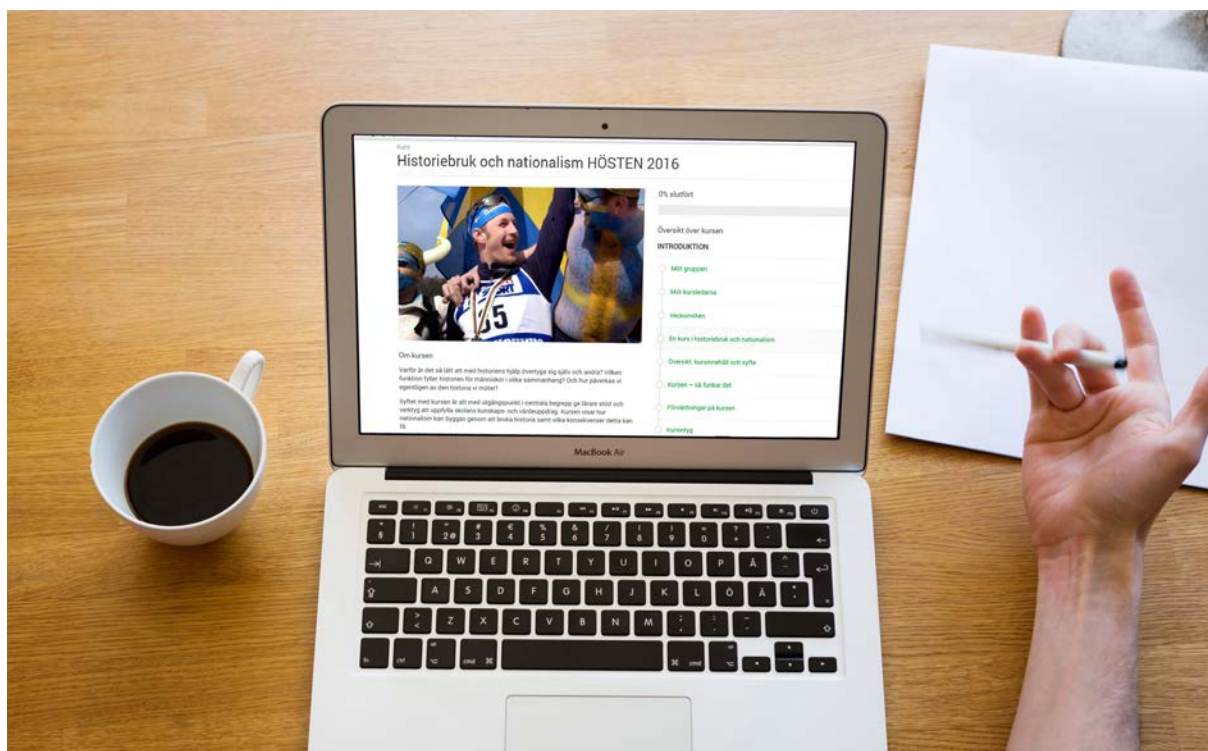
Diagram 3. Lärarfortbildningar 2014-2016

Utvärdering av nya webbfortbildningar

Under våren genomfördes en pilotfortbildning med temat *Historiebruk och nationalism* som sedan utvärderades. Den första kursen genomfördes på samma tema hösten 2016 efter att mindre korrigeringar gjorts.

Några resultat från utvärderingarna visar:

- Generellt för båda kurserna gäller att deltagarna är mycket nöjda. Samtliga svarar att kursen gav dem ökade möjligheter att delta tack vare att den var webbaserad.
- Den valda plattformen (SchoolKeep) ansågs som helhet vara lättanvänd.
- Närmare 90 procent anser ha lärt sig mer om ämnet och utvecklat nya undervisningsmetoder.
- 90 procent svarar att förväntningarna på kursen motsvarades i hög eller mycket hög grad och att de kan tänka sig att rekommendera kursen till andra och själva fortbilda sig på detta sätt fler gånger.

Webbfortbildningen under 2016. Foto: Martin Stenmark

Tabell 7 Lärarfortbildning utveckling 2016

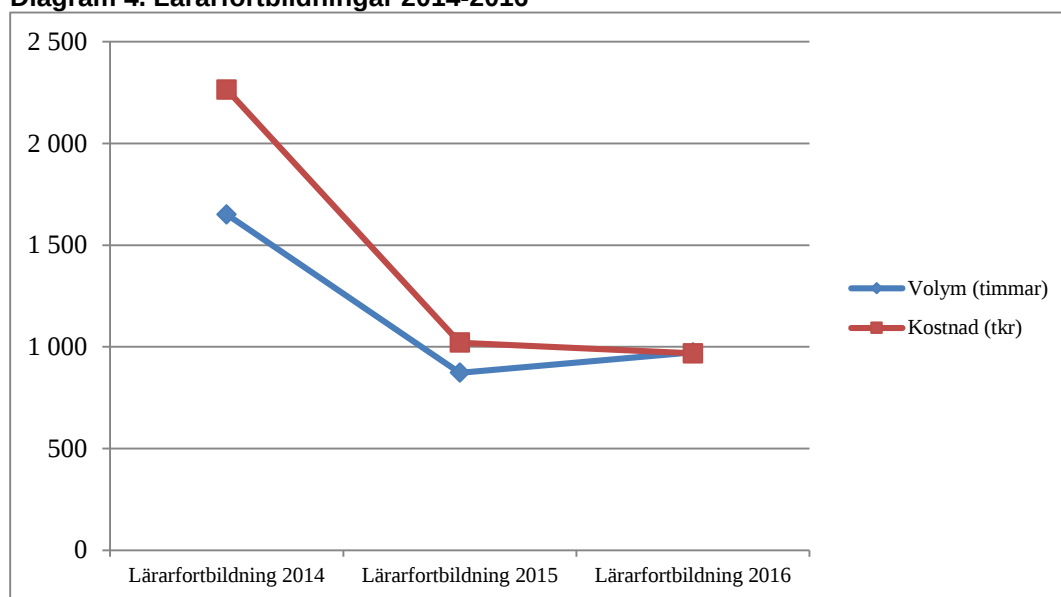
Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Lärarfortbildning utveckling 2016	1 378	1 077

Kommentar: Forum för levande historia har under 2016 lanserat en webbaserad lärarfortbildning. Detta har på kort sikt inneburit en högre kostnad. Dock kommer den webbaserade lärarfortbildningen att erbjudas lärarna under flera år.

Tabell 8 Lärarfortbildningar 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Lärarfortbildning 2014	1 651	2 265
Lärarfortbildning 2015	873	1 021
Lärarfortbildning 2016	973	968

Kommentarer: Under 2015 och 2016 har myndigheten lagt både personella och ekonomiska resurser på att utveckla webbaserade lärarfortbildningar. Det har inneburit att både personella och ekonomiska resurser har minskat för ordinarie lärarfortbildningar och istället lagts på den webbaserade fortbildningen som lanserades under 2016.

Diagram 4. Lärarfortbildningar 2014-2016

Turnerande utställningar

Under 2016 har myndigheten haft sex olika utställningar på turné; *Alla människor! – om rättigheter och lika värde*, *Vi är romer - möt människorna bakom myten*, *(O)mänskligt*, *PK – en utställning om intolerans*, *Spelar roll* samt vepautställningen *Romerna under Förintelsen*.

Alla Människor! – om rättigheter och lika värde

Hösten 2016 besökte utställningen *Alla människor! – om rättigheter och lika värde* Forsvarsmuseum Boden. Totalt 478 elever har deltagit på 25 workshopar. Utöver det så hade utställningen 2 883 ströbesökare.

Vi är romer – möt människorna bakom myten

Under 2016 har utställningen visats på Malmö museer. Totalt har 489 elever deltagit på 18 workshopar. Antalet ströbesökare var 236 248 personer.

(O)mänskligt

Göteborgs stadsmuseum visade utställningen fram till hösten 2016. Totalt har 600 elever deltagit på 30 workshopar. Antalet ströbesökare beräknades till 121 000 personer.

PK- en utställning om intolerans

I början av 2016 visades utställningen på Kulturen i Lund. Totalt har 377 elever deltagit på 11 workshopar. Antalet ströbesökare var 2 220 personer.

Spelar roll

I början av året visades utställningen på Jamtli i Östersund för att sedan gå vidare till Hälsinglands museum i Hudiksvall.

På Jamtli har totalt 405 elever deltagit på 16 workshopar. Antalet ströbesökare var 1523 personer. Hälsinglands museum hade sammanlagt 2 000 ströbesökare under utställningsperioden varav 822 elever.

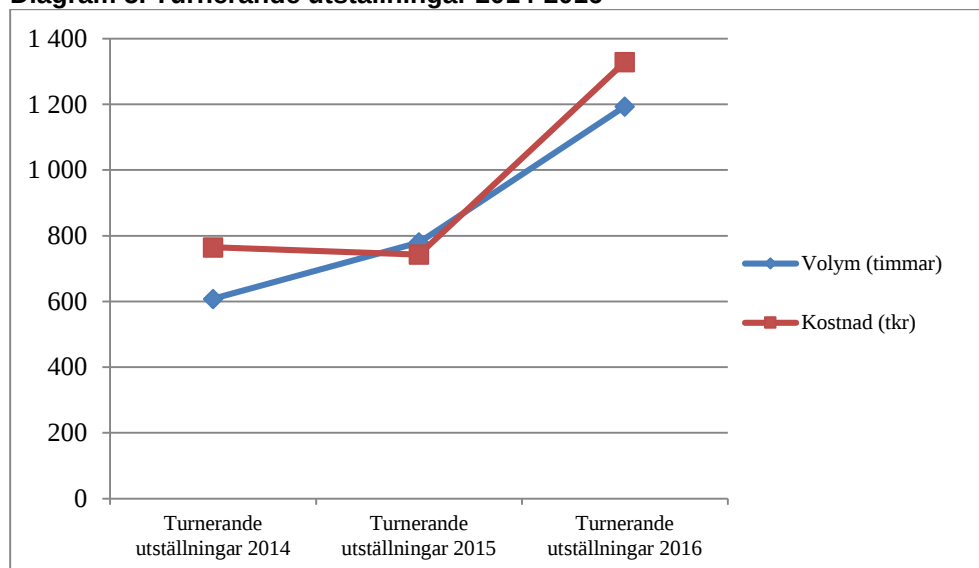
Vepautställning

Myndigheten har visat *Romerna under Förintelsen* i samarbete med Folkets Hus och Parker och deras medlemsorganisationer i Lidköping, Piteå, Solna och Haparanda. På dessa orter hade utställningen totalt 2 550 besökare. Genom ett samarbete med Umeå har *Romerna under Förintelsen* visats på Ersbodaskolan, Ålidhemsbiblioteket och stadsbiblioteket. Besökarantalet uppgick totalt till 7 300 personer. I slutet av 2016 visades utställningen även på Sjöbo bibliotek som sammanlagt hade 3 675 besökare under denna period.

Tabell 9 Turnerande utställningar 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad	Orter
	(timmar)	(tkr)	
Turnerande utställningar 2014	608	765	Stockholm, Kiruna, Kalmar, Boden, Malmö, Temhult, Kristianstad, Lund, Umeå, Jämö, Borås, Uppsala, Upplands Väsby, Göteborg, Kinna, Karlskrona, Jönköping, Linköping, Vänersborg, Härnösand, Solna
Turnerande utställningar 2015	780	743	Stockholm, Borås, Karlstad, Västerås, Göteborg, Luleå, Norrköping, Söderköping, Lund, Tensta, Sköllersta, Finspång, Sundsvall, G:a Linköping, Bandhagen, Örebro, Gnesta, Kalmar, Uppsala
Turnerande utställningar 2016	1 194	1 329	Lidköping, Piteå, Solna, Haparanda, Umeå, Sjöbo, Boden, Malmö, Göteborg, Lund, Östersund, Hudiksvall

Diagram 5. Turnerande utställningar 2014-2016

Digitala medier

För att kunna uppfylla Forum för levande historias uppdrag är myndighetens webbplats viktig både ur strategiskt och nationellt perspektiv. Utvecklingen av den digitala användningen i samhället och inte minst i skolan har medfört att myndigheten nästan uteslutande presenterar och kommunicerar verksamhet och utbildningsmaterial via digitala medier.

Webbplatsen levandehistoria.se är myndighetens viktigaste kommunikationskanal. Det som produceras inom verksamheten presenteras i stort sett alltid på webben. Nästan allt material produceras numera också för användning och nedladdning direkt på webbplatsen, till skillnad från tidigare då t.ex. trycksaker och DVD:er kunde beställas på webben men oftast levererades i fysisk form.

Hur går det för vår primära webbplats, levandehistoria.se?

Trafiken till vår webbplats ökar kontinuerligt år från år, se diagram 6. En jämnt hög nivå hålls under vår och höst med en tydlig nedgång när den primära målgruppen, skolan, har sommarlov. Tydliga toppar syns i samband med Förintelsens minnesdag, lanseringar av nya projekt samt vid annonsering och mässor, se diagram 7.

Den kraftiga uppgång i trafik som kan ses mellan 2014-2015 tycks nu ha saktat ner. Det finns inget tydligt svar på varför trenden ser ut så. Men en bidragande orsak kan vara kombinationen av att myndigheten under 2015 lanserade två nya webbaserade material för skolan samt att myndigheten fick ett nytt uppdrag gällande rasism.

Diagram 6: Antal besökare, besök och sidvisningar 2014-2016

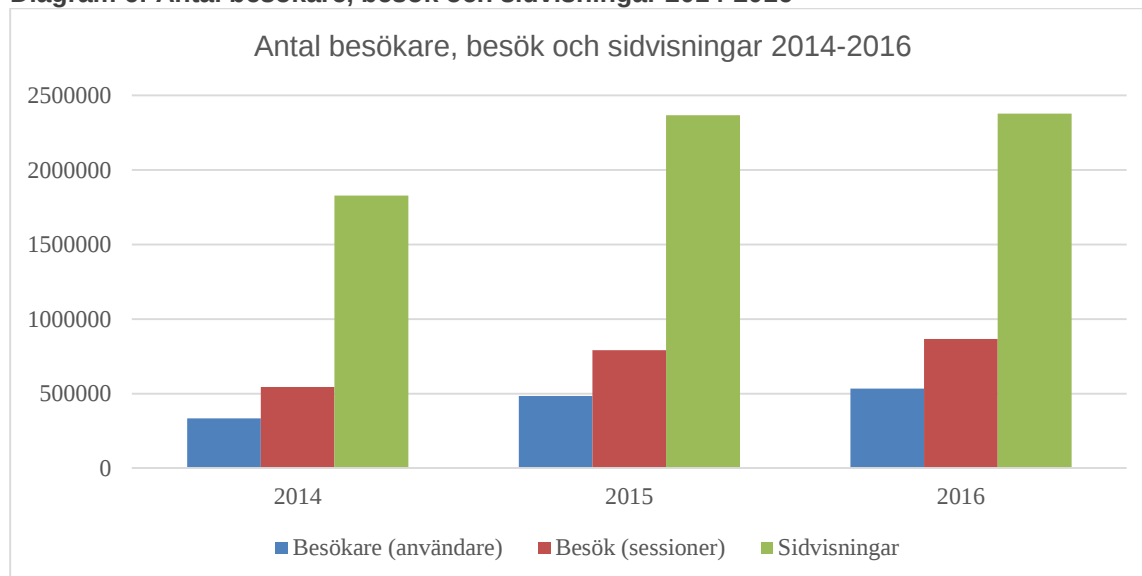
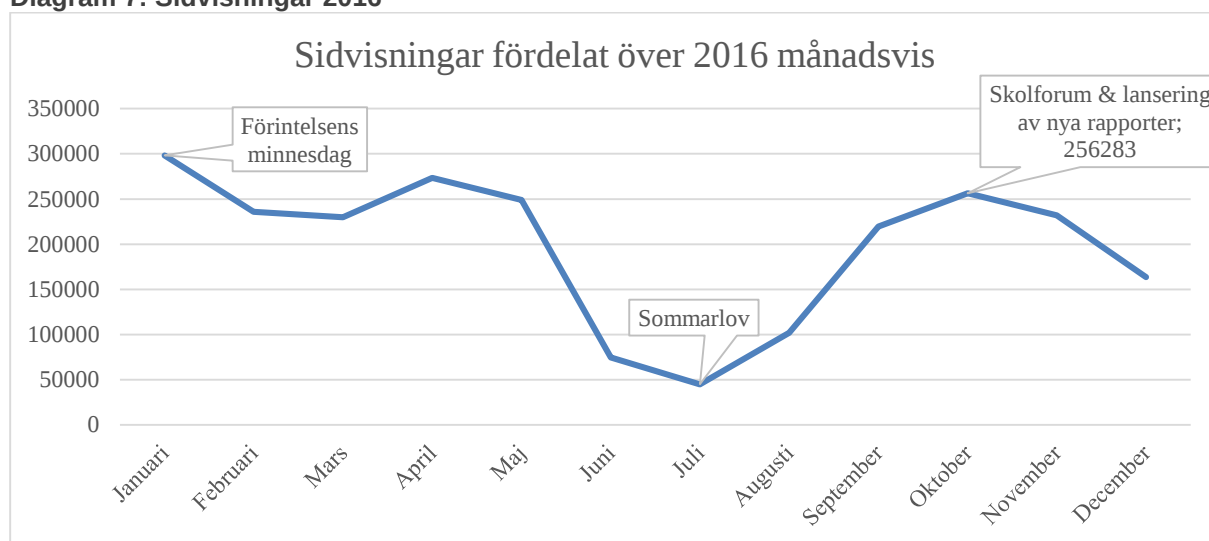
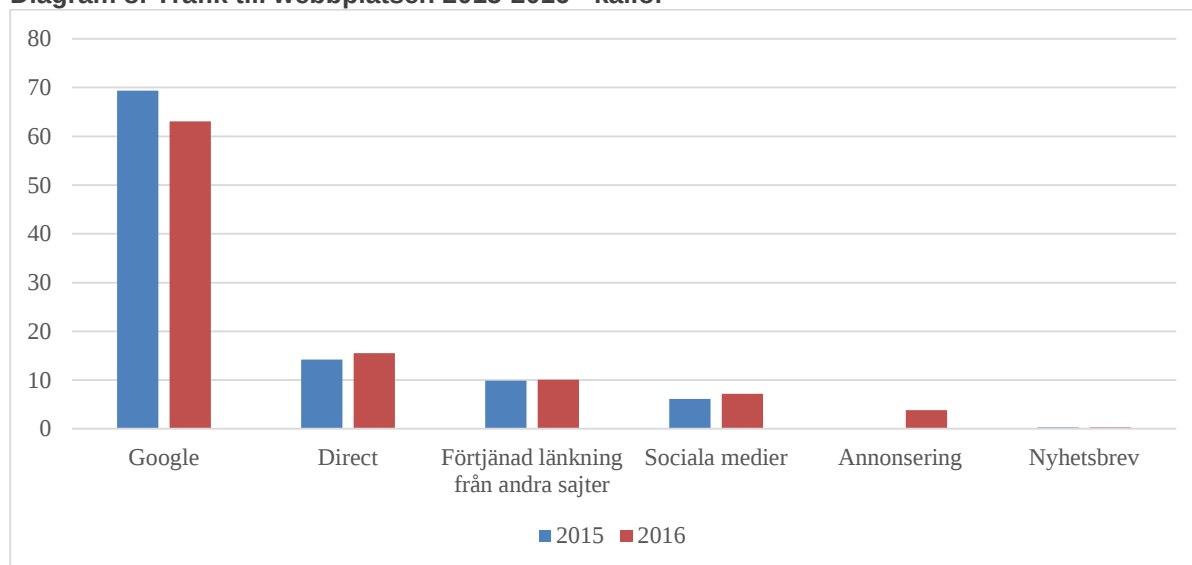

Diagram 7: Sidvisningar 2016

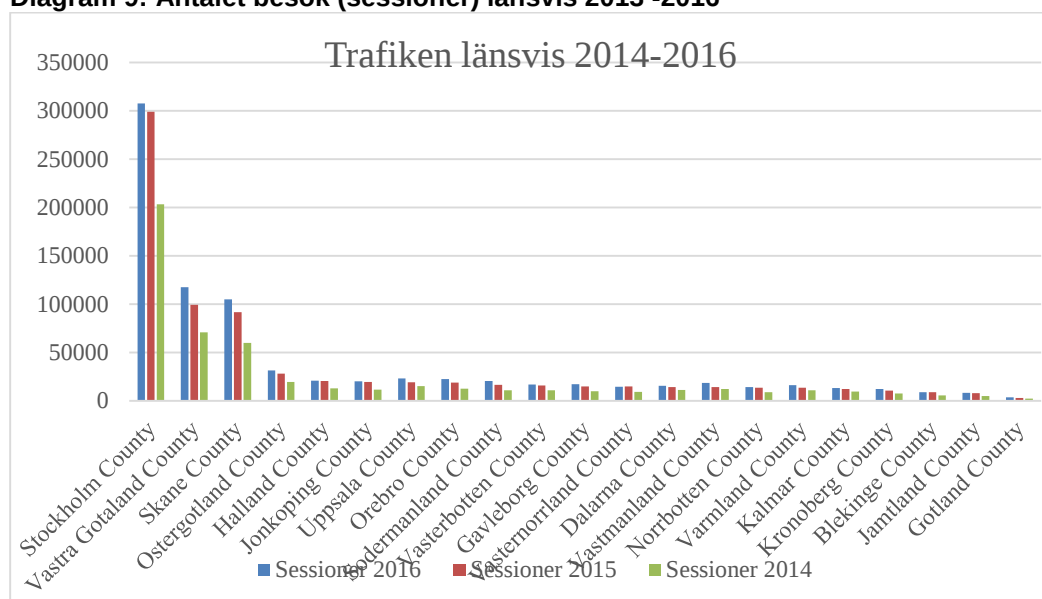
Kommentar: Sidvisningar 2016 fördelat över året månadsvis med exempel på saker som påverkar trafiken till webbplatsen.

Diagram 8: Trafik till webbplatsen 2015-2016 - källor

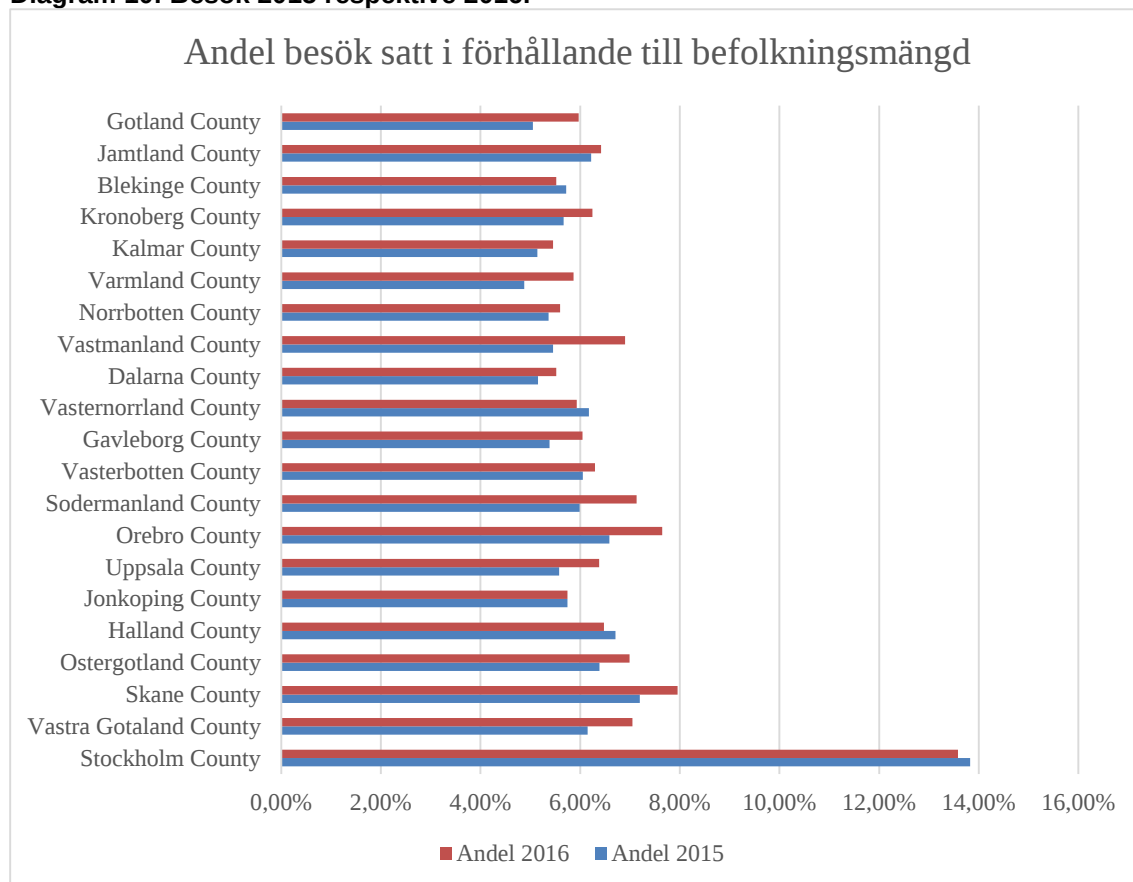
Hur väl når vi in i landet?

I ett försök att mäta hur väl vi når in i landets län så redovisas nedan hur trafiken till vår webbplats fördelar sig mellan länen. Jämförelsen visar att besökarna oftare kommer ifrån Stockholms län än övriga län. Något som troligen beror på att myndighetens utställningar och workshopar hålls i Stockholm. Jämfört mellan övriga län är fördelningen relativt jämn. Siffrorna i diagram 9 och 10 visar hur antalet besök på myndighetens webbplats förhåller sig procentuellt till antalet invånare i de län trafiken kommer ifrån.

Diagram 9: Antalet besök (sessioner) länsvis 2013 -2016

Kommentar: Ingen hänsyn tas i detta diagram till att olika län har olika invånarantal.

Det totala antalet besök på webbplatsen har ökat med drygt 13 % mellan 2015-2016. Diagrammet nedan visar procentuell förändring av antal besök länsvis.

Diagram 10: Besök 2015 respektive 2016.

Kommentar: Procentuellt av antalet invånare i länet. Notera att "besök" inte är detsamma som antal personer utan antalet gånger ett okänt antal personer besökt webbplatsen.

Nytt under året

Under året har myndigheten utvecklat de digitala kanalerna på ett flertal områden.

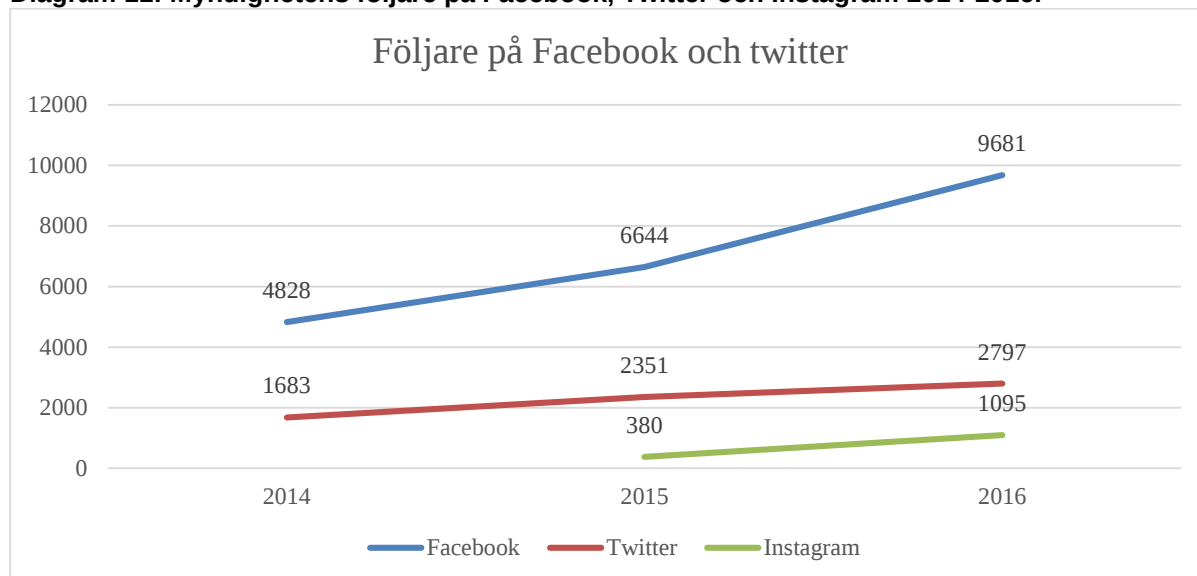
- Lanserat vår första podcast som under året haft mer än 25 000 lyssningar.
- Testat att addera en del i workshopar där eleverna twittrar.
- De webbaserade lärarfortbildningarna som under 2015 testades som pilot har under 2016 övergått i ordinarie verksamhet
- En audioguide-app har lagts till utställningen om Anne Frank. Dels i syfte att öka tillgängligheten och dels som ett format för en engelsk översättning.
- Producerat mer film än tidigare. Totalt har myndighetens alla filmklipp spelats 102 431 gånger under året. Facebook, YouTube och Vimeo redovisar spelningar lite olika. Siffran baseras på tittare som sett färdigt ett helt klipp eller längre än 10 sekunder. Räknas istället varje gång någon börjat titta på ett klipp så uppgår siffran till så mycket som 214 293 spelningar.
- Under året har myndigheten börjat leverera de delar av sitt digitala utbud som ska arkiveras på Kungliga biblioteket.
- Ett sorteringsfilter har introducerats på de webbsidor som riktar sig till lärare. Filtret ger lärare en bättre överblick av material för klassrummet med möjlighet att sortera på tema och årskurs.
- Myndigheten har under året gått igenom många sidor för att förtydliga källorna och även utvecklat en tydlig "visa-källor-knapp" som successivt ska läggas till på alla faktasidor.

Räckvidd i sociala medier

Under 2016 har myndigheten fortsatt öka såväl personella som ekonomiska resurser som vi lägger på sociala medier.

De sociala kanalerna används främst för att skapa intresse för, och dra trafik till, innehåll som finns på webbplatsen. Men de sociala medierna blir allt mer också kanaler för så kallad innehållskommunikation, det vill säga att den slutprodukt myndigheten vill leverera finns direkt i inlägg i sociala medier. Det är en positiv utveckling då det är bra för slutanvändarna och det ger fler och nöjda följare. Det innebär också att statistiken tappar viss jämförbarhet över tid då trafik till webbplatsen inte alltid är det självklara måttnumret. Istället har myndigheten försökt föra in ett nytt måttvärde i återrapporteringen som är total räckvidd i sociala medier. Det är ett mått på myndighetens synlighet, och en del av siffrorna representerar människor som bara via sociala medier har tagit del av våra slutprodukter.

Diagram 11: Myndighetens följare på Facebook, Twitter och Instagram 2014-2016.

Kommentar: Under 2014 tillkom Instagram som kanal. Siffran 380 i diagrammet avser första mätpunkten för Instagram.

Facebook

Facebook är fortsatt den kanal där myndigheten når bäst framgångar. Under året har myndigheten varit synlig på Facebook 2 370 473 gånger.

Twitter

Räckvidden på Twitter har uppgått till 390 800 under året. Twitter har över tid prioriterats ner. På grund av att effekten av kanalen bedöms som lägre i förhållande till spenderade resurser.

Överintendentens blogg

Tankeforum.com är överintendentens plattform för egna uttalanden. Antalet blogginlägg har minskat från 20 inlägg 2015 till 4 inlägg 2016.

Tillgänglighet på webbplatsen

Webbplatsen håller en hög standard gällande tillgänglighet för besökare med olika funktionsvariationer. Målet är att den alltid ska uppfylla minst klass AA (näst högsta klass) av WCAG 2.0, vilket är de riktlinjer som ges av Myndigheten för delaktighet. Under året har en del mindre brister upptäckts och då löpande åtgärdats.

Medier och press

Antalet press/webbklipp som berör myndighetens ämnesområden är fortsatt stort. Orsakerna är flera. Framför allt har det att göra med den tilltagande polariseringen i samhället och ett hårdare, mindre resonligt debattklimat i dessa ämnesområden. Det ökade antalet klipp beror också på att myndigheten fått ett breddat uppdrag och som går ut på att tydligare arbeta med utbildning mot rasism och intolerans.

Närvaron av fattiga, tiggande människor på våra gator, den ökade migrationen i Europa, återkommande terrordåd på europeisk mark och flyktmottagningen i Sverige, har lett till att många nyhetsmedier, debattörer och bloggare återkommande rapporterar/skriver om ämnen med koppling till rasism och intolerans. En mättnad kan dock noteras. Artiklar om antisemitism och islamofobi har gått ned med 20 procent i jämförelse med föregående år. Ännu större är nedgången för antiziganism, där antalet artiklar har halverats under 2016.

Antalet press/medieklipp där Forum för levande historia nämns var inte lika många som 2015. Totalt antal artiklar/inslag/blogginlägg för 2016 var 694 klipp, i jämförelse med 2015 då det var 834 klipp. En stor mängd av årets klipp (160 klipp i slutet av året) förknippades med negativa och/eller kritiska utspel mot myndigheten och dess överintendent.

Glädjande är att myndigheten ofta nämnts som källa i texter eller faktarutor. Särskilt gäller detta Förintelsen minnesdag 27 januari 2016 där myndigheten nämndes 72 gånger i samband med manifestationer för Förintelsens offer. Intressant att notera är att hänvisningar till Förintelsen under samma period (10-31 januari) gjordes 758 gånger, vilket är ett tydligt kvitto på minnesdagens ökande genomslagskraft.

Andra publiceringar under året var myndighetens presentation av årets Per Anger-pristagare. Vid offentliggörandet publicerade TT en artikel som spreds till 44 lokaltidningar. I samband med prisceremonin publicerade SvD myndighetens debattartikel och en intervju med pristagarens kollega Salim Salamah, på första sidan och i ett uppslag. Totalt genererade Per Anger-priset 60 press/webbklipp.

Arenor/intressenter

Under 2016 prioriterades intressentarbetet mot lokala och regionala skolintressenter i Skåne och Norrland, med rasism och intolerans som särskilt ämnesområde.

En annan prioritering av intressentarbetet 2016 var att på central nivå kontakta myndigheter och intresseorganisationer som arbetar mot rasism och intolerans med anknytning till skolan.

Myndighetens överintendent hade enskilda möten/samtal med företrädare från bland annat Kulturrådet, MUCF, BRÅ, Medierådet, Riksutställningar, Skolforskningsinstitutet, Skolverket och Myndigheten för Kulturanalys.

Under 2016 har myndigheten också haft som mål att prioritera romska grupper och företrädare som arbetar mot antiziganism. Till stora delar har detta arbete genomförts i Skåne i samband med utställningen *Vi är romer – möt människorna bakom myten* som öppnade i Malmö i september.

Representanter från myndigheten deltog i tre samtalspaneler med anknytning till myndighetens kärnfrågor under Almedalsveckan. Särskilt fokus låg på toleransarbete och material om hbtq-personers utsatthet i skolan. Nya kontakter knöts med både ideella aktörer och myndighetsrepresentanter.

På mässan Bok & Bibliotek nådde myndigheten grupper av intressenter/sekundära målgrupper bland annat skol- och folkbibliotekarier.

Mässor

Forum för levande historias medverkan på mässor syftar till att öka myndighetens synlighet för personal verksamma i skolvärlden, nå nya personer i målgruppen och stärka relationerna med dem. På mässor presenterar myndigheten aktuell verksamhet och material och medverkar med seminarier, scenframträdanden eller monterprogram.

I Forum för levande historias imageundersökning som genomfördes 2013/14, svarade 25 procent av de tillfrågade lärarna att de kommit i kontakt med myndigheten för första gången på en mäsas.

Under 2016 medverkade myndigheten på tre mässor: Museum+Skola=Sant, Svenska Historiedagarna som hölls i Kristianstad och Skolforum i Stockholm. Det sammanlagda besöksantalet på dessa mässor var drygt 8 000 personer.

Främja högtidlighållandet av Förintelsens minnesdag

Myndigheten ska aktivt främja högtidlighållandet av Förintelsens minnesdag.

I instruktionen framgår att myndigheten har ett särskilt uppdrag att uppmärksamma Förintelsens minnesdag både nationellt och i Stockholm. Under 2016 har verksamheten kring utskrivbara utställningar utvecklats på olika sätt. Dels har planering och arbete med att ta fram en ny miniutställning inför minnesdagen 2017 genomförts med god framförhållning för att underlätta för målgruppen att använda den som en resurs. Dels har en äldre utställning, den efterfrågade *Romer under Förintelsen* från 2014, uppdaterats och utvecklats för att kunna tillgängliggöras via myndighetens webbplats.

Förintelsens minnesdag högtidlighålls med minnesceremoni på Raoul Wallenbergs torg i Stockholm. Foto: Juliana Wiklund

Den nya miniutställningen, *Anne Frank – ”Om jag bara får vara mig själv”*, producerades i nedladdningsbart format i samarbete med Anne Frank House. Innehållet är hämtat ur den större utställningen som visas i myndighetens utställningslokal i Stockholm 2016-2017.

Karta 2. Geografisk spridning av nedladdningar av miniutställningen *Aktion T4*.

Inför minnesdagen 2016 producerades en utskrivbar miniutställning, *Aktion T4 – Om människosynen i Nazityskland*, med syfte att spridas till främst folk- och skolbibliotek. Innehållet plockades ur befintliga material. Antalet unika nedladdningar under perioden november 2015 till och med januari 2016 uppgick till 1 644, vilket är en ökning med ca 200 nedladdningar jämfört med samma period året innan. Den geografiska spridningen på nedladdningarna var god. Utställningen togs också fram för tryck i ett större format och några orter valde att själva bekosta tryckning av vepor, bland annat Enköping, Västerås och Linköping.

Tabell 10: Statistik i form av unika nedladdningar för de utskrivbara miniutställningarna

Material	2015	2016
Anne Frank .”Om jag bara får vara mig själv”	-	425
Aktion T4 – Om människosynen i Nazityskland	219	1627
70 år sedan befrielsen	1395	384
Raoul Wallenberg – För mig finns inget annat val	7	272
Demokrati steg för steg	425	585
Folkmord – Fakta och levnadsöden	611	784

Minnesdagskalendariet på webbplatsen fortsatte att växa under 2016. Allt fler arrangörer publicerade själva sin information, vilket är positivt. Det kan bero på flera faktorer såsom ökad kännedom om myndigheten, en större vilja att sprida information via myndighetens kanal och att webbformuläret har förenklats. Att antalet arrangemang stadigt växer kan tolkas som en ökning av minnesdagens betydelse och behoven av att manifesteras för demokrati och alla människors lika värde. Under 2016 uppmärksammades minnesdagen på 83 platser runt om i landet. En betydande del av arrangörerna var folk- och skolbibliotek och flera av dem visade myndighetens utskrivbara miniutställning.

Tabell 11: Antal kalendarieposter i minnesdagskalendariet

År	Antal poster ca
2014	80
2015	120
2016	160

Under 2016 initierades ett uppsökande arbete för att långsiktigt stärka romsk inkludering i kommunalt och regionalt arbete med Förintelsens minnesdag. Kontakter togs med Malmö, Helsingborg, Göteborg, Linköping, Sigtuna, Sundsvall och Umeå för att undersöka hur representationen i arbetsgrupper och kommittéer såg ut. Det bidrog till att öka kunskapen på myndigheten om lokala förhållanden och vilken form av resurs myndigheten kan vara i olika sammanhang. I några fall ledde kontakterna till konkreta samarbeten. I Sigtuna, Malmö, Umeå och Sundsvall kunde myndigheten bistå med stöd i form av erfarenhetsutbyte kring romsk inkludering, pedagogiskt material för skola och lån av utställning om romsk historia inför minnesdagen 2017.

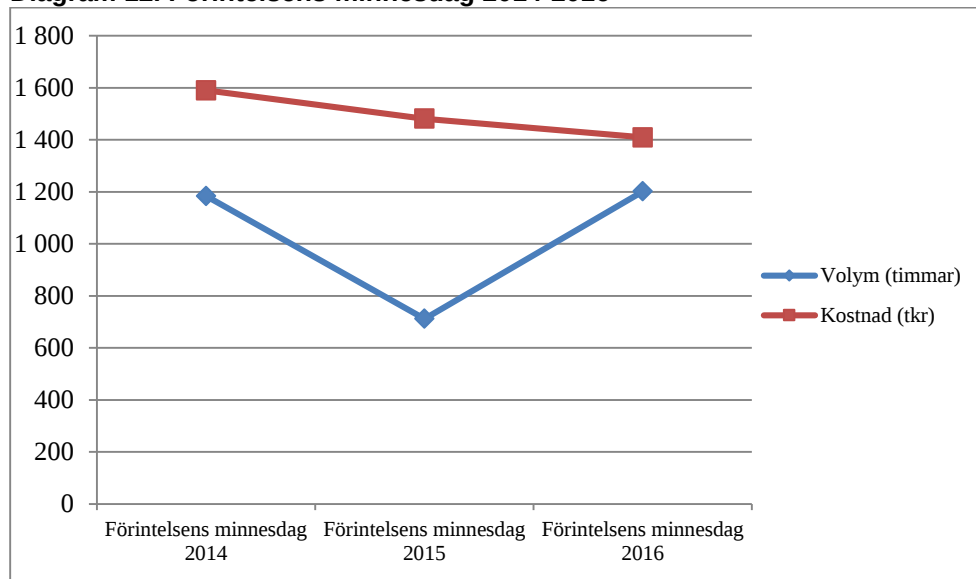
Forum för levande historia genomförde fler samarbeten med andra arrangörer i landet. Även 2016 genomfördes samarbete med den romska kulturföreningen É Romani Glinda kring minnesstunden i St Jakobs kyrka i Stockholm. Deltog gjorde bland annat överintendenten. Flera av myndighetens medarbetare deltog som talare och föreläsare i arrangemang runt om Sverige. De aktuella orterna 2016 var Borås, Västerås, Söderköping och Helsingborg. Ett samarbete med stiftelsen Arkivet i Kristiansand, Norge, kring workshopdag för elever genomfördes även detta år.

En minnesceremoni genomfördes på Raoul Wallenbergs torg i Stockholm. Myndighetens överintendent talade och det gjorde även två av Förintelsens överlevande: Dina och Jovan Rajs. Romsk och judisk musik framfördes. Ca 300-350 besökare deltog i ceremonin.

Tabell 12. Förintelsens minnesdag 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Förintelsens minnesdag 2014	1 184	1 590
Förintelsens minnesdag 2015	712	1 481
Förintelsens minnesdag 2016	1 202	1 409

Kommentar: Myndigheten har under 2016 satsat på att fler medarbetare ska vara delaktiga i arbetet med Förintelsens minnesdag. Arbetet har inneburit deltagande på minnesceremonier på olika orter i Sverige

Diagram 12. Förintelsens minnesdag 2014-2016

27 januarinätverket

Arbetet med Förintelsens minnesdag och pilotsatsningen på folk- och skolbibliotek ingår i det nationella arbetet där man strävar efter att nå största möjliga geografiska spridning. Beslutet att vända sig till denna målgrupp har tagits mot bakgrund av att flera bibliotek redan finns bland arrangörerna av minnesdagsprogram i kommunerna och denna målgrupps intresse för mindre utställningar.

Sammantaget alla mätbara faktorer står det helt klart att arbetet mot bibliotek är framgångsrikt och svarar mot de uppsatta målen att nå en stor geografisk spridning.

Tillsammans med myndighetens egen biblioteksverksamhet utvecklas också nya former för kunskapshöjande insatser gentemot målgruppen. Kontakt togs bland annat med Skolverket i syfte att hitta samarbete kring aktiviteter för skolbibliotekarier, kopplade till källkritik och myndighetens andra prioriterade projekt.

International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA)

Myndigheten ska företräda Sverige i International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA).

Forum för levande historia har regeringens uppdrag att företräda Sverige i IHRA. Det internationella nätverkets ambition är att bygga en bättre framtid genom att dra lärdomar från Förintelsens historia. Det bärande dokumentet som beskriver organisationens syfte är Stockholmsdeklarationen, antagen av deltagare från 50 nationer vid en internationell regeringskonferens i Stockholm år 2000.

IHRA:s verksamhet har som syfte att stärka medlemsländerna i deras strävan att efterleva Stockholmsdeklarationens intentioner.

Det uppdrag som Forum för levande historia har främjas av kontakten med IHRA. Genom IHRA får delegationen tillgång till experter och en rad institutioner som arbetar med värdefrågor och med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i lärdomar från Förintelsens historia.

Kontakterna underlättar myndighetens överblick av internationell utveckling inom myndighetens kunskapsområden. Samarbetet med IHRA tjänar som ett strategiskt verktyg i planeringen av myndighetens verksamhet.

Kontakterna ger ökade kunskaper om aktuella trender inom utbildning, forskning och minneskultur. Myndighetens uppdrag att verka för ökad medvetenhet om faran med intoleranta ideologier kräver en aktiv omvärldsbevakning i en föränderlig omvärld.

Delegationens insatser

Under året har den svenska delegationen i IHRA bestått av:

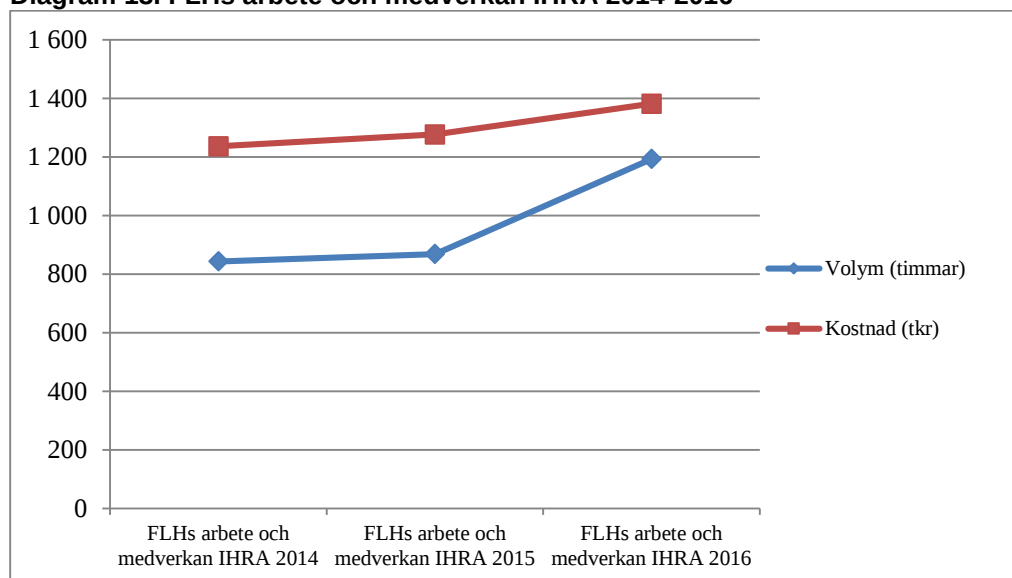
- Ingrid Lomfors Head of Delegation
- Katarina Kristensson, ordförande i IHRA:s Budget Committee
- Eva Fried, Deputy HoD.
- Karin Kvist Geverts, ledamot i Academic Working Group
- Stefan Andersson, ledamot i Education Working Group
- Bitte Wallin, ledamot i Communication Working Group
- Lars Lindgren, fram till 15 april 2016, ledamot Working Group on the Roma Genocide, från DO
- Per Bergling, fram till 15 juni 2016, från UD/FMR.

Tabell 13. FLHs arbete och medverkan IHRA 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
FLHs arbete och medverkan IHRA 2014	844	1 237
FLHs arbete och medverkan IHRA 2015	869	1 277
FLHs arbete och medverkan IHRA 2016	1 194	1 382

Kommentar: Myndigheten har investerat mer arbetstid inom IHRA på grund av att medarbetare från Forum för levande historia har tagit på sig ansvar, efter beslut från myndigheten, att vara ordförande i olika arbetsgrupper.

Diagram 13. FLHs arbete och medverkan IHRA 2014-2016

Sedan 2005, då UD lämnade över detta uppdrag till Forum för levande historia, står myndigheten som innehavare av ett bankkonto för IHRA:s räkning till vilket medlemsavgifterna från respektive land på 30 000 Euro betalas in årligen. Det innebär att myndigheten sköter, IHRA:s medlemsavgifter,

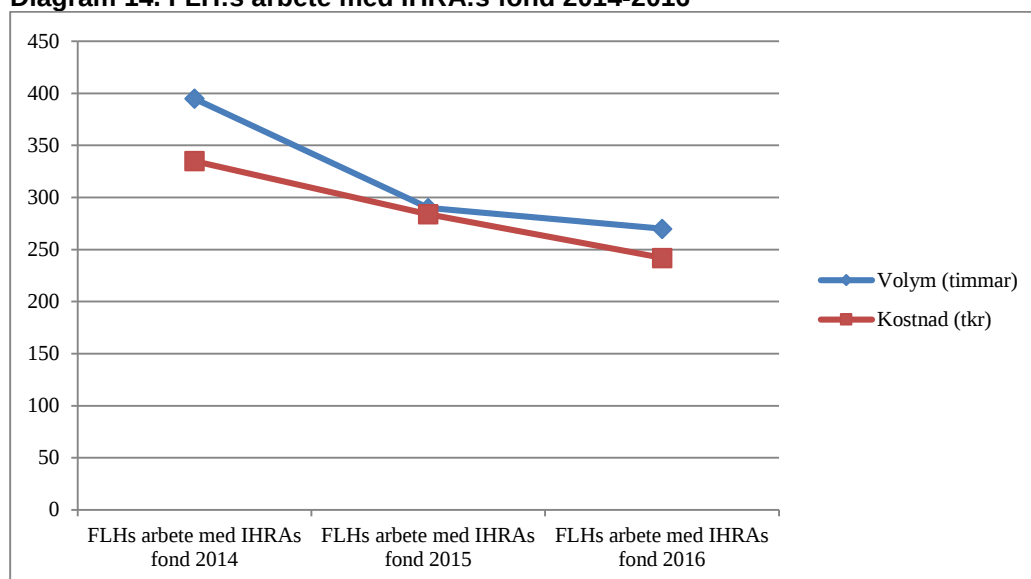
transaktioner till och från bankkontot och månadsavstämningar. IHRA:s bankkonto ligger helt utanför Forum för levande historias ordinarie verksamhet och myndigheten har inget ansvar för IHRA:s verksamhet och budget. Bankkontot sköts av avdelningschefen för specialfunktioner och ekonomihandläggare på myndigheten. Bankmedlen redovisas i årsredovisningens balansräkning under posten Kassa och bank samt Övriga kortfristiga skulder. Myndigheten har Riksgäldens tillstånd att hantera detta konto. Hanteringen av kontot är årligen föremål för revision från Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB.

Tabell 14. FLHs arbete med IHRA:s fond 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
FLHs arbete med IHRAs fond 2014	395	335
FLHs arbete med IHRAs fond 2015	290	284
FLHs arbete med IHRAs fond 2016	270	242

Kommentar: Flera transaktioner som myndigheten tidigare gjorde för IHRA:s bankkonto sköts från och med 2014 av IHRA:s permanenta sekretariat i Berlin.

Diagram 14. FLH:s arbete med IHRA:s fond 2014-2016

Sedan mars 2016 har IHRA stått under rumänskt ordförandeskap. Sverige har varit representerat vid organisationens båda plenarmöten och vid möten för de arbetsgrupper i vilka Sverige har en ledamot.

Arbetsgruppen för utbildningsfrågor, *Education Working Group*, har under året haft en ordförande från svenska delegationen, Stefan Andersson.

I den gruppen har en rapport skrivits om tillgängligheten till material om Förintelsen i svenska arkiv. Karin Kvist Geverts har för gruppen gjort en presentation av den svenska förintelseforskningens historiografi. En arbetsgrupp där Oscar Österberg från myndigheten medverkat har redovisat ett projekt för kartläggning av befintliga forskningsprojekt och rapporter inom området undervisning om Förintelsen. Projektet avslutades med en konferens på detta tema, förlagd till Luzern i Schweiz. Sverige har även varit representerat inom IHRA:s arbetsgrupp för bedömningar av projektansökningar, genom Ylva Wibaeus, Stockholms universitet.

IHRA:s arbetsgrupp för roma-frågor

IHRA:s arbetsgrupp för roma-frågor är en viktig kunskapsbas i dess arbete för att öka kunskapen om folkmordet på romer under Förintelsen och om brister inom MR-området för romer. Arbetsgruppen har under senare år utvecklats till ett av de viktigaste internationella nätverken på området. Sverige hade under 2016 ingen expertledamot i arbetsgruppen vars möten tills vidare bevakas av Forum för levande historia.

Samverkan med andra myndigheter och aktörer

Under året har myndigheten kontinuerligt haft kontakt med Utrikesdepartementet gällande vissa av de frågor som aktualiserats inom IHRA. Ett ökat engagemang från UD:s sida för IHRA som ett internationellt forum har noterats. Under året har även ett ökat intresse från Kulturdepartementet noterats gällande IHRA. Departementet har framställt önskemål om rutiner gällande rapporter och annan information om IHRA.

Under året har även kontakter tagits med Utbildningsdepartementets internationella handläggare med målet att öka kunskapen och intresset även vid detta departement för IHRA:s verksamhet, speciellt i de delar som berör undervisning och utbildning.

En röst på den internationella arenan

Genom gemensamma principiella beslut inom IHRA får myndigheten större möjligheter att få tyngd inom policyområden som rör verksamhetens innehåll. Ett exempel är beslutet inom IHRA att formulera ett uttalande som definierar antisemitism. Genom IHRA:s arbete kan myndigheten sprida kunskaper om viktiga processer inom den forskning som myndighetens kunskaper vilar på. Ett sådant exempel är IHRA:s engagemang för formuleringen av ett förslag inom EU om en ny dataregleringslag som riskerade påverka forskning om Förintelsen. Myndigheten kunde genom information från IHRA bidra till att dra Justitiedepartementets uppmärksamhet till denna fråga.

Under året har IHRA företagit en större utvärdering av sin verksamhet. Förslaget till att en utvärdering skulle ske framlades under 2014 av Sveriges dåvarande Head of Delegation.

Priset till Per Angers minne

Myndigheten ska dela ut ett pris för humanitära och demokratifrämjande insatser enligt förordningen (2004:1024) om pris till Per Angers minne.

Människor runt om i världen riskerar dagligen sitt liv för att kämpa för demokrati och mänskliga rättigheter. Varje år tilldelas någon av dessa modiga människor Per Anger-priset, regeringens ”pris för humanitära och demokratifrämjande insatser”. Priset är instiftat för att uppmärksamma diplomat Per Angers insatser för att rädda judar under andra världskriget.

Salim Salamah håller upp porträttet av Abdullah al-Kahateeb, Per Anger-pristagaren 2016, som själv inte kunde delta. Foto: Markus Strömqvist

2015 knöts priset närmare till unga vuxna genom ett samarbete med gymnasiet Södra Latin i Stockholm och under 2016 fortsatte Forum för levande historia det arbetet. Elever arbetade med myndighetens utbildningsmaterial *Människorättsskampar*.

Samarbetet med de nio organisationerna från civila samhället som är nomineringsorganisationer har fördjupats under året med programverksamhet på ABF och Bio Rio.

För att säkerställa kvalitén på nomineringarna i processen för att ta fram en pristagare har myndigheten en tydlig mall som nomineringsorganisationerna måste följa.

Juryn består av:

- Anders Rönqvist, rättschef UD
- Parul Sharma, människorättsjurist
- Peter Weiderud, chef Svenska Institutet Alexandria
- Ingrid Lomfors, överintendent Forum för levande historia
- Peter Anger, son till Per Anger. Det står i uppdraget att familjen ska vara representerad.

Nomineringsorganisationerna är: Amnesty International, Civil Rights Defenders, Diakonia, Svenska FN-förbundet, Svenska Avdelningen av Internationella Juristkommissionen, Reportrar utan gränser, Svenska PEN, Afrikagrupperna och Svenska kyrkan.

Det blev ett stort genomslag i medier vid offentliggörandet av årets pristagare som gjordes via en artikel på SvD debatt.

Tabell 15: Antal sidvisningar på webbsidor om Per Anger-priset

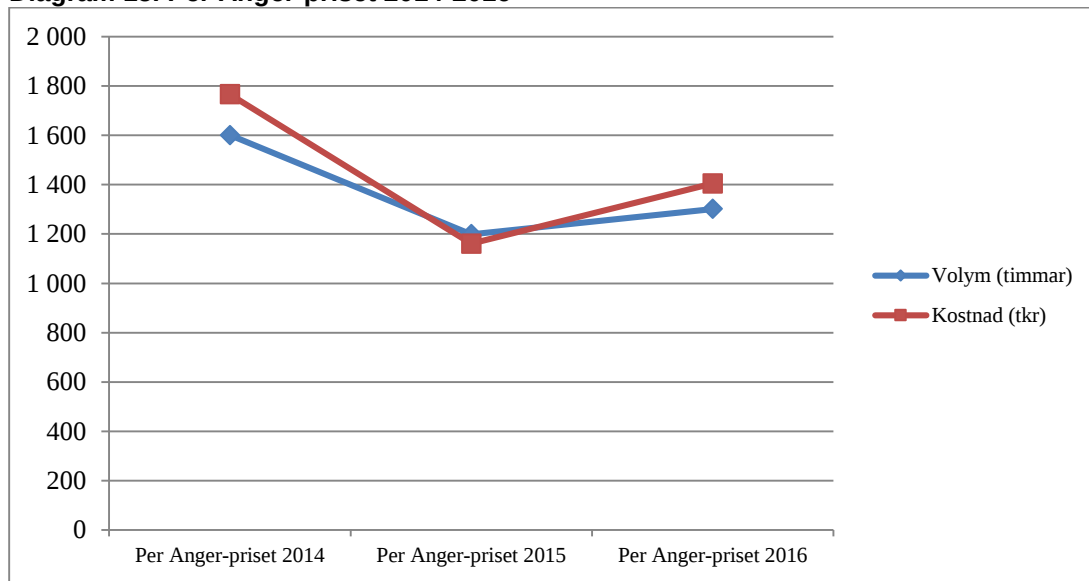
	Antal sidvisningar
2014	9865
2015	60 586
2016	100 625

Ceremonin var fullsatt med ca 900 personer i publiken. Genom att ceremonin hölls på Södra Latin bestod publiken till 88 procent av ungdomar. 100 procent av musikerna och sångarna som framträdde på scen var under 20 år.

Tabell 16. Per Anger-priset 2014-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Per Anger-priset 2014	1 601	1 766
Per Anger-priset 2015	1 199	1 161
Per Anger-priset 2016	1 302	1 405

Kommentar: Arbetet med Per-Anger priset har skett på liknande sätt som åren 2014 och 2015.

Diagram 15. Per Anger-priset 2014-2016

Människorättskämpar

Övningarna till materialet om Per Anger-pristagarna riktar sig till lärare på gymnasiet och åk 9. I dessa lektionsupplägg kan lärare arbeta med frågor kring mänskliga rättigheter och civilturage med sina elever genom att använda sig av Per Anger-pristagarnas berättelser. I materialet presenteras pristagarna genom intervjuer och där finns även länkar till information om situationen i deras respektive länder.

Utbildningsinsats om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag (URI)

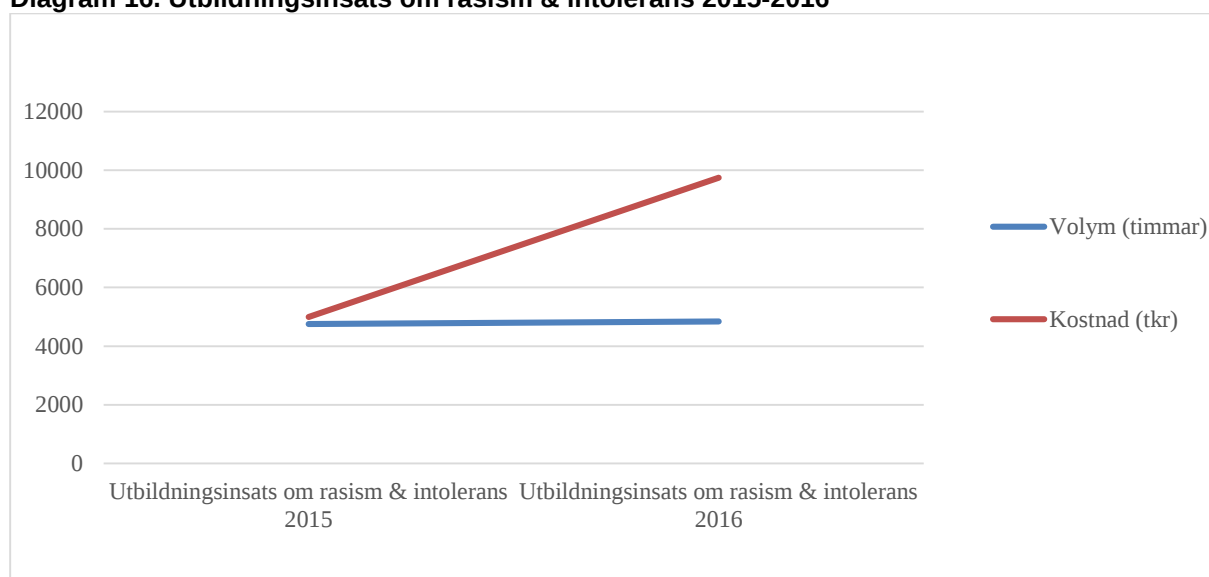
Enligt regeringsbeslut¹ har Forum för levande historia uppdraget att genomföra en utbildningsinsats om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag. Syftet är att "satsningen ska bidra till att skapa ett jämlikt samhälle präglad av respekt för alla människors lika värde och rättigheter och att främja demokratin." Uppdraget ska genomföras med ett tydligt genusperspektiv och ske i samarbete med Statens Skolverk med målsättning att nå ut med bred geografisk spridning till elever och andra grupper² i grund- och gymnasieskolan. Uppdraget avser perioden 2015-2017, med slutredovisning den 10 mars 2018.

Tabell 17. Utbildningsinsats om rasism & intolerans - 2015-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Utbildningsinsats om rasism & intolerans 2015	4 756	4 996
Utbildningsinsats om rasism & intolerans 2016	4 843	9 738

Kommentar: Myndigheten fick finansiering för tre år (2015-2017) för ett regeringsuppdrag gällande en utbildningsinsats om rasism och intolerans. År 2015 uppgick finansieringen till 5 000 tkr och 2016 var motsvarande siffra 10 000 tkr.

Diagram 16. Utbildningsinsats om rasism & intolerans 2015-2016

Kunskapshöjande insatser i samarbete med Statens Skolverk

Forum för levande historia har i samarbete med Skolverket erbjudit kursen "Motverka rasism och främlingsfientlighet i förskolan och skolan" vid nio lärosäten under hösten 2016. Kursen riktar sig till lärare i grundskola och gymnasieskola, fritidspersonal i skola och fritidshem, förskollärare, förskolechefer, rektorer, skolhuvudmän, personal i elevhälsa och vägledning/SYV.

¹ Kulturdepartementet Ku2015/319/KA

² Regeringsbeslut Ku2015/01807/LS (delvis)

Målet är att kursdeltagarna utvecklar kunskaper i att bedriva och utveckla ett långsiktigt systematiskt och lokalt förankrat arbete. Kursdeltagarna tar med kunskaper från kursen i arbetet med verksamhetens likabehandlingsplan. Vidare stärks kursdeltagarnas förmåga och kompetens att leda samtal om kontroversiella frågor med barn och elever samt i kollegiet.

Tabell 18: Antal deltagare på uppdragsutbildningarna HT 2016

Lärosäte	Antal antagna
Högskolan i Dalarna	58
Göteborgs universitet	49
Luleå tekniska universitet	31
Malmö högskola	42
Stockholms universitet	59
Södertörns högskola	31
Umeå universitet	29
Uppsala universitet	81
Örebro universitet	53
Totalt	433

Höstens kursomgång utvärderas genom enkät till alla deltagare och intervjuer med urval av deltagare. Vid inlämning av årsrapporteringen 2016 har Forum för levande historia därför enbart preliminärt resultat från utvärderingen. så här långt pekar resultatet bland annat på att:

- utbildningen uppfattas som relevant av deltagarna. I intervjuer framkommer några avvikelser från detta.
- en majoritet av de svarande bedömer att de genom kursen har utvecklat sin kunskap om hur olika former av främlingsfientlighet och rasism har definierats och tagit sig uttryck genom historien och i dag, liksom hur rasism kan komma till uttryck i förskola/skola.
- en majoritet anser att kursen har utvecklat deras kunskaper om skolans demokratifrämjande uppdrag kopplat till arbetet mot rasism och främlingsfientlighet, och i viss mån hur rasism och främlingsfientlighet kan bemötas och motverkas i ett systematiskt kvalitetsarbete.

- en lägre andel, men fortfarande en majoritet av de svarande, bedömer att deras förmågor har utvecklats i att identifiera och kartlägga olika former av rasism och främlingsfientlighet i sin verksamhet, och i viss mån om hur detta kan omsättas till praktiska arbetssätt för att motverka rasism och främlingsfientlighet i den egna verksamheten. I intervjuer framkommer några avvikelser från detta.

De generella tendenserna är därmed hittills positiva. I de öppna svarsfälten nyanseras detta och ett antal mer kritiska synpunkter framkommer. Bland annat finns det önskemål om mer konkreta verktyg att använda när det gäller skolans arbete på området.

Kursen kommer även att erbjudas under 2017, vilket ger Forum för levande historia och Skolverket möjlighet att tillsammans med lärosätena använda resultaten för utveckling av kursen.

Kunskapshöjande insatser på webben

Tematisk ingång på myndighetens webbplats

På myndighetens webbplats har ett eget tema skapats för "Rasism och intolerans". Syftet är att underlätta för målgrupperna att hitta samlad fakta och annat stöd som finns att tillgå. Temat innehåller bland annat fördjupad information om intolerans mot olika grupper; afrofobi, antisemitism, antiziganism, homo-, bi- och transfobi, islamofobi och rasism mot samer. Under 2016 har temats sidor haft 116 000 sidvisningar.

Podcast med forskare

Under 2016 släppte Forum för levande historia fem podcasts under rubriken *Prata rasism* med olika forskares perspektiv på rasism. Syftet med publiceringarna var att personer som arbetar i skolan och andra intresserade skulle få ta del av ny kunskap och flera perspektiv på rasism. På sikt hoppas myndigheten kunna bidra till en attitydförändring genom att ge näring till och utveckla vardagssamtalet i lärarrummet kring dessa frågor. Podcastserien belyser att begreppet rasism är komplext och att vi behöver kunskap för att prata om rasism. Hur vi ser på begreppet rasism får också konsekvenser för hur vi väljer att arbeta för att motverka företeelsen. Podcastserien publicerades i mars 2016 och har fått ca 25 800 lyssningar fram till årsskiftet 2016.

Rapporter

Under året har flera forskningsrapporter publicerats i tryckt form och på myndighetens webbplats. Syftet med att ta fram rapporterna har huvudsakligen varit att ge myndigheten en faktagrund inom olika områden som kan påverka fortsatta vägval i arbetet med regeringsuppdraget. Rapporterna har även ett allmänintresse och myndigheten har publicerat dem på webbplatsen. Totalt har drygt 1100 rapporter distribuerats och drygt 800 nedladdningar skett. Forum för levande historia har publicerat tre rapporter under året, se bilaga 2.

Seminarier

24 oktober hölls ett forskningsseminarium i samband med publicering av rapporten *"Forskningsöversikt- historisk forskning om rasism och främlingsfientlighet i Sverige"*. Vid seminariet deltog 46 personer. Seminariet filmades och finns att se på webbplatsen. Filmen har visats drygt 200 gånger.

På Skolforum anordnades ett seminarium med forskaren Anna Johansson Harrie med utgångspunkt i läromedelsinventeringen *"En granskning av läroböcker i samhällskunskap och historia för åk 7-9 med fokus på rasism, främlingsfientlighet och intolerans"* som myndigheten låtit genomföra.

URI tilläggsuppdrag

Forum för levande historia har fått i uppdrag att utvidga utbildningsinsatsen om rasism och intolerans i historien och idag till att även nå relevanta yrkesgrupper som i sin verksamhet arbetar med frågor som rör rasism eller liknande former av fientlighet eller som i sin myndighetsutövning respektive i sin publika verksamhet möter personer som utsätts för rasism eller liknande former av fientlighet.

Under 2016 genomfördes ett förberedande arbete genom att identifiera och föra dialog med andra aktörer som arbetar med utbildningar kring liknande frågor och målgrupper både internationellt och nationellt. Under 2016 genomfördes också fokusgruppsintervjuer med utvalda myndigheter och tjänstemän på kommunal nivå samt möten med organisationer från civilsamhället som arbetar med utbildning kring rasism och intolerans eller nära angränsande frågor. Aktiviteterna som genomfördes under 2016 är underlag för den utbildningsinsats som myndigheten ska genomföra under 2017.

Publik och tillgänglighet

Forum för levande historia ska redovisa

- *den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka publiken bestående av flickor och pojkar, unga kvinnor och unga män och,*
- *de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.*

Forum för levande historias främsta målgrupp är lärare i årskurs 9 och gymnasiet. Genom att vara en resurs för lärarna i deras arbete mot intolerans och för demokrati når myndigheten brett ut till elever. Myndigheten strävar efter att vara relevant för skolan och arbetar med stöd i skolans mål- och styrdokument. För att kunna uppnå detta bedriver myndigheten omvärldsbevakning bland annat inom utbildnings- och kulturområdet.

Målgruppsundersökning

Enligt de strategiska målen ska myndigheten vid sidan om skolan bredda sig till att bli relevanta för fler målgrupper och nå dubbelt så många 2021. Ett kvalitativt undersökande arbete i syfte att nå bredare målgrupper påbörjades under 2016.

En online-undersökning har genomförts med fyra fokusgrupper för att få ökad kunskap om behoven och attityderna hos målgruppen ”kultur- och samhällsintresserad allmänhet”, samt undersöka vilka förutsättningar Forum för levande historia har att nå ut och bli relevanta för dem. Totalt deltog 27 personer med en spridning gällande kön, ålder, partipolitisk preferens och boendeort.

Nyckelinsikter från målgruppsundersökningarna

STORT BEHOV AV ARBETET MED DEMOKRATI, TOLERANS OCH ALLA MÄNNISKORS LIKA VÄRDE

- Forum för levande historia har stor potential av vara en viktig del i arbetet med frågor om demokrati, tolerans och alla människors lika värde
- Forum för levande historia behöver därför öka sin synlighet

KUNSKAP BEHÖVS

- Kunskap och fakta behövs inom flera olika områden kopplat till demokrati och tolerans
- Viktigt att materialet anpassas för att passa olika preferenser och målgrupper
- Kunskapen måste vara lättillgänglig – annars konkurreras man ut av andra källor
- Material som produceras behöver uppmärksammas bättre för att användas

TA MER PLATS – MEN INTE PÅ VILKET SÄTT SOM HELST

- För att bli relevanta behöver Forum för levande historia öka sin kännedom
- Ta mer plats i det offentliga samtalet. Ett av de största upplevde hindren är att ingen vet om att myndigheten finns och kan därför inte utnyttja verksamhetens arbete
- Finns en risk i att uppfattas som politiserade och åsiktsdrivna – svår balansgång

LÅG KÄNNEDOM I MINDRE STÄDER/ÖVRIGA LANDET

- Få tar del av det material som Forum för levande historia producerar
- Myndigheten når många gånger inte ut med sitt arbete där behoven är som störst
- Potentialen stor att kunna påverka med sin verksamhet om kännedomen ökar

DISKREPENS I UPPFATTNINGEN OM UPPDRAGET

- Alla överens om att myndigheten arbetar med frågor som är viktiga – men åsikterna går isär om uppdraget ryms inom en myndighets roll eller ej
- Spridning även i åsikter kring Forum för levande historias utgångspunkt i Förintelsen. För smalt tycker vissa – andra anser att det är en fördel med ett avgränsat fokusområde
- Olika uppfattningar om hur stor roll myndigheten ska ha i arbetet med demokrati, tolerans och människors lika värde

Utifrån undersökningens nyckelinsikter och konsekvenser kommer myndigheten att göra en kvantitativ målgruppsundersökning i början av 2017.

Verksamhet i Forum för levande historias utställningslokal i Stockholm

Under 2016 har två utställningar visats i Forum för levande historias lokaler i Stockholm; *Anne Frank – om jag bara får vara mig själv* och *Alla människor! – om rättigheter och lika värde*

Pedagogledda workshopar i utställningen om Anne Frank vänder sig till skolans årskurs 7-9 och gymnasiet och använder de historiska delarna som en utgångspunkt för att diskutera identitet, fördomar och normer i nuet. Besöksstatistiken för de pedagogiska visningarna visar att det finns ett stort intresse och behov för detta tema. Workshoparna blev snabbt fullbokade.

58 procent av lärarna som varit på en workshop ansåg att eleverna fick samtala och diskutera om identitet och fördomar under workshopen.

95 procent av lärarna ansåg att workshopen anpassades till en lämplig nivå för deras elever.

Förutom ordinarie öppettid måndag-fredag fortsatte myndigheten att ha öppet på lördagar då det erbjöds en visning för allmänheten av utställningen. Även de visningarna har varit välbesökta.

Tabell 19: Antal workshopar och elever som deltagit i workshop i Anne Frank

Anne Frank	Utfall 2016
Antal Workshopar	359 st
Besökare elever	9 516

För att bredda målgruppen elever har Forum för levande historia erbjudit utställningen *Alla människor! – om rättigheter och lika värde* som en resurs till skolan årskurs 4-6.

79 procent av lärarna som var på en workshop för *Alla människor!* ansåg att den workshopen passade in i deras undervisning.

95 procent av lärarna ansåg att *Alla människors!* workshop höll en lämplig nivå för deras elever.

Tabell 20: Antal workshopar och elever som deltagit i workshop i Alla människor!

Alla Människor!	Utfall 2016
Antal Workshopar	185 st
Besökare elever	4 822

Tabell 21. Besökare i Forum för levande historias utställningslokal 2014-2016

Utställningar i utställningslokalen 2014-2016	Elever	Total antal besökare
Utställningar i utställningslokalen 2014	11 007	17 896
Utställningar i utställningslokalen 2015	14 892	24 674
Utställningar i utställningslokalen 2016	14 338	26 494

Kommentar. Under 2014 valde myndigheten att ta tillbaka den turnerande utställningen *(O)mänskligt* till myndighetens utställningslokal i Stockholm. Under 2015 visade myndigheten både *Alla människor! – om rättigheter och lika värde* och *Vi är romer – människorna bakom myten*. Under 2016 visade myndigheten en inlånad utställning från Anne Frank House och utställningen *Alla människor! – om rättigheter och lika värde*.

Ny kopia av utställningsrummet *Alla människor!* för Sverigeturné

Under 2016 har Forum för levande historia arbetat fram en kopia av utställningsrummet *Alla människor!* för att kunna turnera med i Sverige. Myndigheten har noterat ett stort intresse för utställningen/workshopen inne i landet. Inför turnéversionen av utställningsrummet har myndigheten även lagt till en station och anpassat rummet för ströbesökare som besöker utställningen med barn.

Tabell 22: Antal elever i workshop och besökare i utställningarna

Publika rummet i Stockholm	Elever	Totalt antal besökare
2016	14 338	26 494
2015	14 892	24 674
2014	11 007	17 896

Tabell 23. Totalt antal besökare till Forum för levande historias turnerande utställningar 2014-2016

Turnerande utställningar 2014-2016	Elever	Total antal besökare
Totalt 2014 för turnerande utställningar	9 292	71 981
Totalt 2015 för turnerande utställningar	11 531	48 885
Totalt 2016 för turnerande utställningar	3 171	379 399

Kommentar. När myndighetens utställningar står i andra mottagande museers lokaler, räknar dessa museer alla besökare till besöksiffrorna. Detta innebär betydligt fler besökare än när utställningarna står i myndighetens utställningslokal.

Åtgärder som har vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med olika funktionsvariationer under året

Forum för levande historias lokaler, verksamhet, material och information ska vara tillgängliga för alla. Att öka tillgängligheten är viktigt i myndighetens arbete för att verka för alla människors lika värde.

Åtgärder som vidtagits under 2016 för att tillgängliggöra Forum för levande historias verksamhet, webb, information och lokal:

- En audioguide har tagits fram till vår utställning Anne Frank där utställningens texter läses upp.
- Justering av webbplatsen för att i högre grad följa riktlinjerna i WCAG (Web Content Accessibility Guidelines).
- Personal har deltagit i kurser/seminarier om att göra verksamheten tillgänglig för alla.
- En utvärdering har gjorts med hjälp av Myndigheten för delaktighets uppföljning i staten - Öppna jämförelser.
- Teckenspråkstolk har anlitats vid evenemang.
- Myndigheten har tagit fram lättlästa versioner av vetenskapliga texter.
- På kontoret har en automatisk dörröppnare installerats för att underlätta för personal och besökare.

Sponsringsintäkter

Myndigheten har inte mottagit några sponsringsintäkter.

Bidragsintäkter

Myndigheten har mottagit bidrag från Kammarkollegiet under 2016, som uppgår till 1.30 procent av myndighetens totala intäkt, se not 3 till resultaträkningen.

Lokalkostnader

Forum för levande historia ska i årsredovisningen specificera myndighetens totala lokalkostnader för 2016 enligt följande:

*Hyra, el och uppvärmning, reparationer och underhåll, övriga driftskostnader.
Om myndigheten har fler än en hyresvärd ska kostnaderna fördelas per hyresvärd.*

Tabell 24. Lokalkostnader 2014-2016			
(tkr)	2014	2015	2016
Hyra	4 596	4 713	4 990
El och uppvärmning *	407	433	273
Reparationer och underhåll	31	35	58
Övriga driftskostnader	231	238	256
Hyresandel respektive hyresvärd. John Mattson Fastighets AB	100%	100%	100%
*) Slutfaktura för uppvärmning har inte erhållits än.			

Kommentar: Första oktober 2015 skrev myndigheten på ett nytt hyresavtal. Avtalsperioden är fem år.

Uppdrag

...om detta må ni berätta...

Forum för levande historia ska svara för statens rättigheter i samband med utgivning av boken ”...om detta må ni berätta..” En bok om Förintelsen 1933-1945”. Forum för levande historia ska i årsredovisningen redovisa resultaten av utvecklingen och spridningen av boken och av relaterat analogt eller digitalt material

Boken *...om detta må ni berätta...* sprids och erbjuds kostnadsfritt till främst lärare och elever i Sverige. Boken finns även översatt till några av de stora minoritetsspråken och i alternativa format för personer med funktionsvariationer. Statistiken för 2016 visar att totalt sett ökar nedladdningen av de digitala versionerna. Denna ökning gäller däremot inte antalet nedladdade e-böcker i iBooks Store.

Det kan finnas flera förklaringar till den utvecklingen, exempelvis kan det ha att göra med minskad marknadsföring, att den tryckta versionen blev tillgänglig eller att e-boken bara är tillgänglig i e-boktjänsten iBooks Store. För den tryckta versionen är det svårare att tolka siffrorna eftersom boken i tryckt form saknades under en period under 2015. Det bidrog till att färre exemplar kunde beställas under 2015, och sannolikt till ökningen av antalet beställda böcker under 2016. Den totala distributionen av boken (1998-2016) uppgår nu till cirka 1 594 020 exemplar.

Tabell 25. Antal beställda tryckta exemplar av *...om detta må ni berätta...*

	2014	2015	2016
Svenska	15488	9297	20404
Engelska	1780	1924	1141
Arabiska	0	0	0
Serbokroatiska	0	11	0
Turkiska	0	4	0
Spanska	0	0	0
Persiska	5	0	0
Finska	52	0	0
svenska - CD	10	11	4
Videovers. teckenspråk	0	4	6
Blindskriftsversionen	1	4	6
Totalt	17336	11255	21561

Tabell 26. Antal nedladdade exemplar ...om detta må ni berätta...

	2014	2015	2016
Svenska	2046	3240	3520
Svensk version med filmklipp	2123	3604	3788
Engelska	174	390	591
Arabiska	80	133	441
Serbokroatiska			
Turkiska	16	6	31
Spanska	35	41	62
Persiska	38	92	181
Finska	34	13	66
Totalt	4546	7519	8680

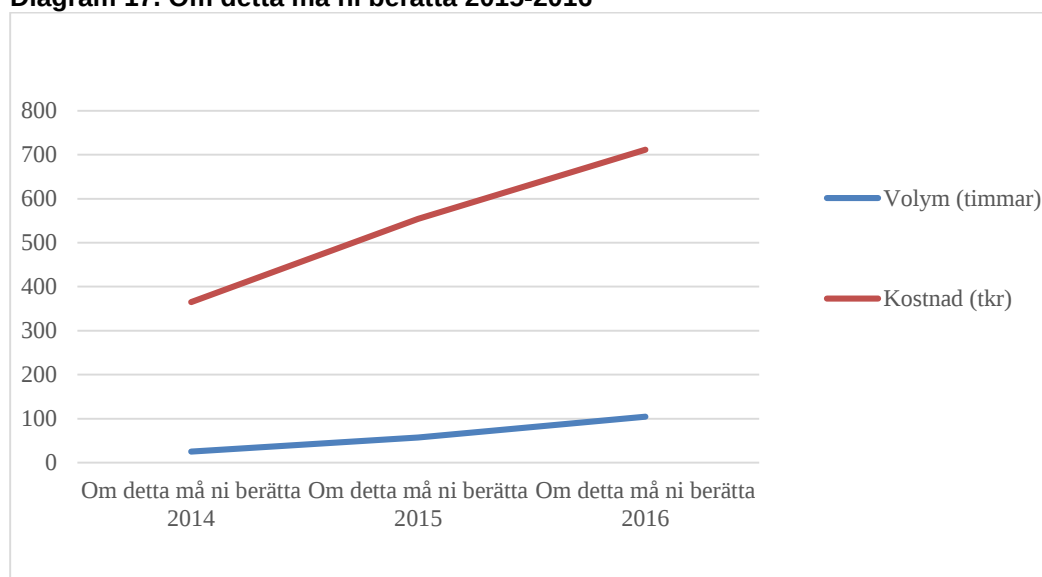
Geografisk spridning av ...om detta må ni berätta...

Enligt beställningsstatistiken så har ...om detta må ni berätta... skickats till nästan 300 olika orter runt om i landet. Det är främst skolor som beställer men även vuxenutbildningen och en del församlingar.

Tabell 27. Om detta må ni berätta 2015-2016

Prestationer	Volym	Kostnad
	(timmar)	(tkr)
Om detta må ni berätta 2014	25	365
Om detta må ni berätta 2015	57	554
Om detta må ni berätta 2016	104	711

Kommentar: Myndigheten har under 2016 påbörjat en utvärdering av e-boken. Under 2016 gjorde myndigheten ytterligare nytryck efter uppdaterade begreppsdefinitioner.

Diagram 17. Om detta må ni berätta 2015-2016

Politik för global utveckling

Mot bakgrund av antagandet av FN:s nya globala 2030-agenda för hållbar utveckling och nystarten av politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/4:UU3, rskr 2003/04:112) ska Forum för levande historia redovisa planerade och genomförda insatser för att främja utbyte och samarbete med aktörer i utvecklingsländer och länder med bristande demokrati i syfte att bidra till global utveckling där hållbarhet, rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv sätts i centrum.

Forum för levande historia ska redovisa planerade och genomförda insatser för att främja utbyte och samarbete med aktörer i utvecklingsländer och länder med bristande demokrati. Myndigheten har jämte åtta andra myndigheter ålagts att rapportera vilka delar av verksamheten som kan hänföras till den här typen av verksamhet.

PGU i förhållande till Forum för levande historias generella uppdrag

Mot bakgrund av Forum för levande historias uppdrag kan verksamhet i andra länder eller verksamhet för andra länder inte ses som prioriterat. Men visst internationellt samarbete finns som ett inslag i den verksamhet som myndigheten bedriver. En av de verksamheter ingår i Forum för levande historias uppdrag kan dock betraktas som en verksamhet som ryms inom ramen för rapporteringsuppdraget, nämligen Per Anger-priset.

Nedan redovisas verksamhet inom Forum för levande historia som anknyter till PGU, dessa är:

- Per Anger-priset
- Pedagogiska program i anslutning till Per Anger-priset
- Medverkan i IHRAs Funding Review-arbete
- Studiebesök vid Forum för levande historia
- Samarbete med Globala skolan

Medverkan i IHRA:s Funding Review-arbete

Inom det internationella nätverket IHRA, där Sverige är en av medlemsstaterna, finns ett system till bidrag för projekt som bidrar till uppfyllandet av Stockholmsdeklarationens intentioner. Ett relativt stort antal av de projekt som tilldelas projektmedel är projekt i länder med ostadiga demokratiska system eller länder med brister i MR-systemet. IHRA's *Grant Strategy* syftar till att stärka regeringars politiska åtagande för att säkra att framtida generationer ska förstå orsaker och processer som ledde fram till Förintelsen och för att de ska ges tillfälle att reflektera kring detta.

Som exempel kan nämnas att ett flertal projekt med syftet att uppmärksamma och främja kunskapen om det romska folk mordet har tilldelats medel. Ett sådant projekt som fick medel under 2016 var projektet *"The tragedy of Roma people and the memory of it in Ukraine, Moldova, Poland and Germany"*. Ytterligare ett projekt inom ramen för IHRA Funding Review Committee var projektet *"Teaching of the history and the Jewish heritage in Morocco"*. Sverige har för närvarande två delegater i nomineringskommittén.

Under 2016 har Forum för levande historia även, på inbjudan av svenska ambassaden i Tel Aviv medverkat i ett seminarium kring rättigheter för HBTQ-personer.

Studiebesök vid Forum för levande historia

Forum för levande historia blir ofta tillfrågade om studiebesök från olika länder med företrädare för arbete med mänskliga rättigheter och demokratifrågor. Så har exempelvis under år 2016 följande besök vid myndigheten tagits emot:

- Nikita Lomakin, från Memorial International i Moskva som arbetar med minnet av Gulag och Nazifångar. Förfrågan via Right Livelihood Foundation.
- Besök av deltagare i UD:s diplomatprogram i samband med förberedelser inför resa till Ukraina med temat utvecklingsarbete, MR med mera globala utmaningar. Förfrågan från UD
- Besök av expertgrupp gällande romers rättigheter i f d Östländer, nätverket SIMURG. Förfrågan från tidskriften Romani Glinda.
- Besök av grupp gymnasieungdomar från Ungern som vunnit ungerska Raoul Wallenberg-tävlingen.
- Besök av grupp som deltar i Svenska Institutets YCF-program med inriktning att lära om MR och demokrati. Gruppen bestod av unga ledare från olika länder i Sydasiien.
- Besök av grupp lärare från Ukraina, intresserade av metodik i arbete för MR.
- Besök av representanter från ERRC, European Roma Rights Centre. Förfrågan via SIDA.
- Besök av grupp professionella från Ukraina som verkar inom områdena MR-utveckling. Förfrågan via Svenska Institutet.

Samarbete med Globala skolan

Forum för levande historia har anlitats av Globala skolan (vars program finansieras via EU-kommissionen, Nordiska ministerrådet, Sida och svenska staten). Globala skolans mål är att stärka skolans möjlighet att utbilda morgondagens vuxna i att ta ansvar för en hållbar utveckling i ett mångkulturellt samhälle. Under året har Forum för levande historia i samarbete med Globala skolan genomfört fyra seminarier för lärare baserat på projektet *Alla människor – Om rättigheter och lika värde* för elever i årskurs 4-6. Seminarierna syftade till att ge lärare verktyg att arbeta med FN-stadgan om de mänskliga rättigheterna.

Stärkt regionalt arbete

Forum för levande historia ska under 2016 utveckla sitt regionala arbete, så att myndighetens verksamhet når ut till fler platser i landet och till människor i fler åldrar och samhällsgrupper än tidigare. I detta arbete ska myndigheten etablera och utöka samverkan med lokala och regionala aktörer, såsom kommuner, bibliotek, museer och organisationer i det civila samhället. Regeringen avsätter 3 500 000 kronor för detta ändamål 2016. En redovisning av hur medlen förbrukats ska vara Regeringskansliet (Kulturdepartementet) tillhanda senast den 1 mars 2017. Av redovisningen ska framgå hur många personer som omfattats av insatserna på respektive ort, med könsfördelning, åldersgrupper och i förekommande fall yrkesgrupper angivna. Redovisningen bör även inkludera en diskussion om insatsernas effekter inom respektive målgrupp.

Forum för levande historia fick under hösten 2016 ett nytt uppdrag (Ku2016/01622). Inom uppdraget har myndigheten producerat utställningen *Stämplad* i fyra exemplar som kommer att visas i det offentliga rummet. *Stämplad* handlar om kategorisering och om konsekvenserna av negativ kategorisering som leder till exkludering. Utställningen blandar exempel på kategorisering från vår samtid med exempel från kategorisering som i sin förlängning ledde till Förintelsen. Utställningen är interaktiv och inbjuder till reflektion kring temat. Den är framtagen i samarbete med Riksutställningar.

Ambitionen är att visa utställningen i alla kommuner i Sverige med start januari 2017. I samband med att utställningen kommer workshoppar att genomföras i samarbete med kommuner, bibliotek, museer och organisationer i det civila samhället.

Forum för levande historias uppdrag är att vara ett nationellt forum och en resurs för andra. Arbetet utformas utifrån målgruppernas behov. Under 2016 har myndigheten fört dialog med olika aktörer så att det som planeras ska vara relevant för målgrupperna. Under 2016 planerades den kommande turnén av *Stämplad*.

Redan inbokade platser för 2017 är: Emmaboda, Färjestad, Gävle, Hofors, Hudiksvall, Hultsfred, Härjedalen, Kalmar, Krokom, Linköping, Motala, Norrköping, Oskarshamn, Sandviken, Strömsund, Söderhamn, Söderköping, Vadstena, Vimmerby, Västerås och Åre.

Kompetensförsörjning

Kompetensutvecklingen ska leda till att verksamhetens mål uppnås på bästa möjliga sätt. Utvecklingen av verksamheten kräver kontinuerlig kompetenshöjning som engagerar medarbetarna och gör myndigheten till en fokuserad, stark och lärande organisation.

Forum för levande historia satsar på intern personalrörlighet vilket innebär att medarbetarna kan utvecklas och få nya arbetsuppgifter utan att sluta vid myndigheten.

Det har under året varit lätt att rekrytera kvalificerade medarbetare till myndigheten.

Personalrörligheten har ökat något under 2016 i jämförelse med tidigare år. Vid personalavgångar har Forum för levande historia som rutin att en kompetensöverföring sker till ny medarbetare innan personalavgång sker.

Genomförd kompetensutveckling 2016

Alla anställda har genomgått någon form av kompetensutveckling under 2016. Anställda har medverkat i olika processer och grupparbeten under 2016 såsom att:

- undersöka och få en samsyn om vilka områden i instruktionen som kan utgöra Forum för levande historias särart och avgränsningar vilka ska bli vägledande i den långsiktiga verksamhetsplaneringen.
- ur vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet precisera och skapa samsyn kring centrala begrepp och definitioner i syfte att underlätta för planering och kommunikation, såväl internt som externt.
- utveckla myndigheten mot en mål- och resultatfokuserad verksamhet.
- utifrån särart, avgränsningar och uppdrag definiera till vilka målgrupper verksamheten ska breddas.

Anställda har även erbjudits föreläsningar om teman som historiemedvetande och propaganda. Alla anställda har dessutom erbjudits att närvara vid någon av URI:s konferenser som genomfördes under 2016.

De enskilda kompetensinsatserna planeras i samband med utvecklingssamtalen och resulterar i en individuell utvecklingsplan. Kostnaden för kompetensutveckling uppgick till 104 tkr (515 tkr år 2015).

Cirka 0,2 procent av myndighetens totala lönekostnader är budgeterade för kompetensutvecklingsmedel.

Forum för levande historias arbete med en organisationsöversyn inleddes under 2016 och den kommer att ligga till grund för en fördjupad analys av kompetensen och kompetensbehov.

Forum för levande historia fick under 2016 ett föreläggande från Arbetsmiljöverket. Myndigheten ska enligt föreläggandet se till att en undersökning görs av arbetsförhållanden med avseende på organisatoriska och sociala faktorer i Forum för levande historias verksamhet senast den 15 mars 2017.

Under 2016 inledde myndigheten tillsammans med Previa en kartläggning av arbetsförhållanden avseende organisatorisk och social arbetsmiljö. I arbetet ingår en undersökning av organisatoriska och sociala arbetsförhållanden i form av förberedelser, kartläggning, dialog, analys och riskbedömning, och framtagning av handlingsplan samt uppföljning.

Resultaträkning

(tkr)	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	56 984	48 756
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	31	20
Intäkter av bidrag	3	744	1 527
Finansiella intäkter	4	5	1
Summa		57 765	50 304
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-27 398	-26 817
Kostnader för lokaler		-5 577	-5 419
Övriga driftkostnader	6	-24 438	-17 631
Finansiella kostnader	7	-32	-19
Avskrivningar och nedskrivningar		-319	-419
Summa		-57 765	-50 304
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		150	150
Lämnade bidrag	8	-150	-150
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

(tkr)	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	9	570	403
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	10	309	495
Summa		879	898
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	11	3 279	1 445
Övriga kortfristiga fordringar		0	3
Summa		3 279	1 448
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	12	1 828	1 653
Summa		1 828	1 653
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	13	3 968	566
Summa		3 968	566
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		3 164	4 823
Kassa och bank	14	15 568	14 328
Summa		18 733	19 151
SUMMA TILLGÅNGAR		28 687	23 715
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	15		
	16	152	152
Summa		152	152
Avsättningar			
Övriga avsättningar	17	107	52
Summa		107	52
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	18	427	746
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	19	2 115	1 048
Leverantörsskulder		7 477	4 613
Övriga kortfristiga skulder	20	16 178	14 889
Summa		26 198	21 296
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	2 224	2 214
Oförbrukade bidrag	22	6	0
Summa		2 230	2 214
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		28 687	23 715

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)		Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not					
Uo 17 8:5 Ramanslag Forum för levande historia ap.1 Forum för levande historia	23	-481	48 454	47 973	47 409	564
ap. 2 Uppdrag Utbildningssatsning	24	4	10 000	10 004	9 738	266
Summa		-477	58 454	57 977	57 147	830

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Forum för levande historias bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Forum för levande historia brytdagen den 5 januari.
Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2015, 301 tkr, har år 2016 minskat med 13 tkr.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 50 tkr. Avskrivningar sker enligt linjär avskrivningsmetod från den månad tillgången tas i bruk. Bärbara datorer och datorer som används av allmänheten i samband med utställningar klassas ej som anläggningstillgångar utan kostnadsförs direkt.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar
5 år	Inredningsinventarier Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet Uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknat inflyta.
Fordringar i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner**Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag**

	Lön
Överintendent Ingrid Lomfors	1 088

Hyres- och reseförmån ingår med 93 tkr.

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2016	2015
Totalt	3%	4%
Andel 60 dagar eller mer	15%	42%
Kvinnor	4%	5%
Män	1%	1%
Anställda upp t o m 29 år	*	*
Anställda 30 - 49 år	3%	1%
Anställda från 50 år	3%	*

*) Uppgift om sjukfrånvaro lämnas inte eftersom antalet anställda i gruppen är under tio personer.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

		2016	2015
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	56 984	48 756
	Summa	56 984	48 756
	Summa "Intäkter av anslag" (56 984 tkr) och summa "Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag" (150 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter (57 147 tkr) på anslag Uo 17 8:5. Skillnaden (13 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	31	20
	Summa	31	20
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Bidrag från Arbetsförmedlingen	0	119
	Bidrag från KAM	744	1 408
	Summa	744	1 527
Not 4	Finansiella intäkter		
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	3	1
	Övriga finansiella intäkter	2	0
	Summa	5	1
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.		
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	18 422	17 402
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	42	0
	Sociala avgifter	8 160	7 826
	Övriga kostnader för personal	816	1 589
	Summa	27 398	26 817
Not 6	Övriga driftkostnader		
	Datakonsulter, utomstatliga	1 847	2 070
	Annonsering	1 409	1 566
	Tryckning	994	643
	Resor	1 147	1 079
	Ekonomikonsulter	920	970
	Övriga konsulter, utomstatliga	12 815	7 309

Resultaträkning

	2016	2015
Övriga driftkostnader	5 306	3 994
Summa	24 438	17 631

Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror på ökade konsultkostnader.

Not 7 Finansiella kostnader

Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	28	9
Övriga finansiella kostnader	4	10
Summa	32	19

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.

Not 8 Lämnade bidrag

Per Anger Priset 2016, Abdullah Al-Khateeb	150	150
	150	150

Balansräkning

	2016-12-31	2015-12-31
Not 9 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	4 165	5 104
Årets anskaffningar	300	113
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-1 052
Summa anskaffningsvärde	4 465	4 165
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 763	-4 664
Årets avskrivningar	-133	-151
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	1 052
Summa ackumulerade avskrivningar	-3 895	-3 763
Utgående bokfört värde	570	403
Not 10 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	4 130	6 036
Årets anskaffningar	0	251
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-2 156
Summa anskaffningsvärde	4 130	4 130
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 635	-5 525
Årets avskrivningar	-186	-268
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	2 156
Summa ackumulerade avskrivningar	-3 821	-3 637
Utgående bokfört värde	309	495

Balansräkning

		2016-12-31	2015-12-31
Not 11	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	3 279	1 445
	Summa	3 279	1 445
Not 12	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 257	1 214
	Övriga förutbetalda kostnader	571	438
	Summa	1 828	1 653
Not 13	Avräkning med statsverket		
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	-116	0
	Redovisat mot anslag	9 738	4 996
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-5 378	-5 112
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	4 244	-116
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	481	933
	Redovisat mot anslag	47 409	43 964
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-48 454	-44 416
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-564	481
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	301	355
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-13	-54
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	288	301
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	-100	0
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	333	0
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-5 611	-5 212
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	5 378	5 112
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	-100
	Summa Avräkning med statsverket	3 968	566
Not 14	Kassa och Bank		
	Valutakonto, medlemsavgifter IHRA	15 568	14 328
	Summa	15 568	14 328
Not 15	Myndighetskapital		
	Myndighetskapital består enbart av statskapital vars värde är oförändrat mellan åren och därför redovisas inte någon specifikationstabell.		

Balansräkning

		2016-12-31	2015-12-31
Not 16	Statskapital		
	Statskapital utan avkastningskrav avseende konst från Statens Konstråd	152	152
	Utgående balans	152	152
Not 17	Övriga avsättningar		
	Avsättning för lokalt omställningsarbete		
	Ingående balans	52	0
	Årets förändring	55	52
	Utgående balans	107	52
Not 18	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	746	419
	Under året nyupptagna lån	0	745
	Årets amorteringar	-319	-418
	Utgående balans	427	746
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	3 500	3 500
Not 19	Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Utgående mervärdesskatt	26	3
	Arbetsgivaravgifter	553	562
	Leverantörsskulder andra myndigheter	1 536	483
	Summa	2 115	1 048
Not 20	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	528	522
	Avräkningskonto till valutakonto	15 568	14 328
	Övrigt	81	39
	Summa	16 178	14 889
Not 21	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	1 531	1 379
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	467	420
	Övriga upplupna kostnader	226	415
	Summa	2 224	2 214
Not 22	Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	6	0
	Summa	6	0

Anslagsredovisning

Not 23 Uo 17 08:5 ap.1 **Forum för levande historia**

Enligt regeringsbeslutet 2016-06-30 Ku2016/01622/LF (delvis) har Forum för levande historia tilldelats ytterligare 3 500 tkr.

Enligt regleringsbrevet disponerar Forum för levande historia en anslagskredit på 1 649 tkr.

Anslaget är räntebärande.

I anslagsposten ingår medel för ett pris för humanitära och demokratifrämjande insatser i enlighet med förordningen (2004:1024) om pris till Per Angers minne.

Under 2016 har Forum för levande historia utbetalt 150 tkr till Per Angerpriset.

Not 24 Uo 17 08:5 ap.2 **Uppdrag utbildningssatsning**

Medlen får användas av Forum för levande historia för att enligt uppdrag Ku201500319/KA genomföra en utbildningsinsats om olika former av rasism och intolerans i historien och idag.

Forum för levande historia får disponera hela det ingående överföringsbeloppet från föregående år enligt årets regleringsbrev.

Anslagsposten är icke räntebärande.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

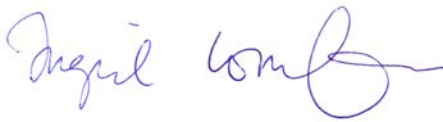
(tkr)	2016	2015	2014	2013	2012
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Utnyttjad	427	746	419	726	1 217
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 300	4 300	4 300	4 300	4 300
Maximalt utnyttjad	0	1 821	0	0	163
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	1	16	46	73
Räntekostnader	28	9	0	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	31	20	90	24	16
Anslagskredit					
Beviljad (Uo 17 08:5 ap.1)	1 649	1 332	1 314	1 322	1 312
Utnyttjad	0	481	933	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	830	4	0	434	1 215
Bemyndiganden	<i>Ej tillämplig</i>				
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	34	33	30	28	28
Medelantalet anställda (st)*	37	37	31	31	29
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 689	1 511	1 528	1 708	1 690
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda 2014 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Underskrift

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 22 februari 2017

Ingrid Lomfors
Överintendent

Bilaga 1

Tabell 28. Tolerans - Sammanfattning av resultat utifrån mål

	Inriktningsmål	Resultat 2016	Uppfyllt
1.	Att ge Forum för levande historia ytterligare kunskaper om tolerans hos individer i allmänhet och ungdomar i synnerhet i syfte att bidra till att främja arbetet med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter.	Ny kunskap har tagits fram som relaterar direkt till myndighets uppdrag att främja tolerans.	Ja
2.	Att sprida kunskapen till relevanta aktörer i samhället som på olika sätt arbetar för att främja tolerans bland ungdomar.	Kunskapen har spridits till för myndighetens centrala målgrupper: lärare, aktiva och ledare i det civila samhället samt allmänheten	Ja
3.	Att knyta Forum för levande historia närmare pågående forskning på området samt andra organisationer, föreningar och myndigheter vars verksamhet rör liknande frågor.	Myndigheten har genom projektet knutit ett flertal nya forskarkontakten från olika universitet och ämnesinriktningar. Vi har också genom bland annat seminarieverksamheten etablerat ett samarbete med Sveriges största paraplyorganisation för ideell sektor.	Ja
	Effektmål		
1.	Att tillhandahålla vetenskapligt underbyggd kunskap på området tolerans.	Samtliga studier har tagits fram av forskare. Studierna är kvalitetssäkrade och flera baseras på internationellt renommerade datamaterial.	Ja
2.	Öka Forum för levande historias och andra aktörers tillgång till kunskap om toleransens utveckling, uttryck och bakomliggande orsaker hos ungdomar.	Studierna behandlar frågor om toleransens utveckling, uttryck och bakomliggande orsaker hos ungdomar. Kunskapen har spridits på flera sätt till målgruppen.	Ja
	Produktmål		
1.	En populärvetenskaplig forskarantologi med minst sex kapitel där projektets samlade resultat presenteras.	Åtta kapitel har publicerats per den 31 december.	Delvis.

		Forskarantologin med totalt 13 kapitel publiceras i februari 2017.	
2.	Minst fem mindre rapporter som svarar mot projektets kapitel.	Åtta kapitel har publicerats per den 31 december.	Ja
3.	Seminarier där resultaten presenteras och diskuteras offentligt.	Fyra offentliga seminarier har genomförts där resultaten har presenterats och diskuterats offentligt.	Ja
5.	Att sprida och presentera resultaten på Forum för levande historias hemsida samt i andra relevanta forum. Det kan till exempel vara (fack)tidskrifter och debattartiklar men också genom filmklipp, visualiseringar på hemsidan, sammanfattningar och dramatiseringar. Mätbara indikatorer för detta projektmål kan vara antal besök på hemsidan samt graden av spridning i andra forum.	Kunskapen har spridits via hemsidan, seminarier, på sociala medier, externa seminarier och föreläsningar för olika målgrupper. Inga artiklar i facktidsskrifter, etc. har publicerats.	Delvis
5.	Ett aktivt deltagande på andra externa seminarier och konferenser som rör liknande frågor av relevans för projektet.	Myndigheten har under 2016 deltagit på tre seminarier och konferenser som rör liknande frågor, se ovan.	Ja

Bilaga 2

Forskningsöversikter inom uppdraget - "Historisk forskning om rasism och främlingsfientlighet i Sverige"

I översikten "*Forskningsöversikt- historisk forskning om rasism och främlingsfientlighet i Sverige*" sammanställer och analyserar historikern Martin Ericsson, Lunds universitet, svensk historisk forskning på området i en lättillgänglig rapport. Forum för levande historia valde att ta fram rapporten eftersom det saknades en samlad översikt av forskning kring rasism och främlingsfientlighet i svensk historia.

Läromedelsinventering - En granskning av läroböcker i samhällskunskap och historia för åk 7-9 med fokus på rasism, främlingsfientlighet och intolerans

En rapport av Anna Johnsson Harrie, universitetslektor i pedagogiskt arbete med inriktning mot samhällsämnenas didaktik vid Linköpings universitet, som bygger på en analys av tolv läroböcker – sex läroböcker i historia och sex i samhällskunskap. Syftet med rapporten var att få en överblick över hur läromedel i historia och samhällskunskap, efter GY11, behandlar fenomen som rasism, främlingsfientlighet och intolerans. Inventeringen genomfördes som ett led i arbetet med att ta fram relevanta resurser för skolan utifrån uppdraget.

Samhällsvetenskaplig inventering av begreppet rasism – *Rasist? Inte jag.*

I rapporten gör statsvetaren Anders Hellström, från Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM), ett försök att reda ut begreppet genom att inventera och beskriva olika slags rasismer så som de ofta diskuteras i samhällsvetenskaplig forskning.

Översikt tabeller

Tabell 1. Anne Frank - "Om jag bara får vara mig själv" 2016	s. 7
Tabell 2. Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten 2014-2016	s. 9
Tabell 3. Toleransrapporter 2014-2016	s. 13
Tabell 4. Nationellt arbete 2014-2016	s. 17
Tabell 5. Antal lärarfortbildningar och antal deltagare	s. 18
Tabell 6. Lärarfortbildningar 2014-2016	s. 19
Tabell 7. Lärarfortbildning utveckling 2016	s. 20
Tabell 8. Lärarfortbildningar 2014-2016	s. 20
Tabell 9. Turnerande utställningar 2014-2016	s. 22
Tabell 10. Statistik för de utskrivbara utställningarna	s. 30
Tabell 11. Antal kalendarieposter i minnesdagskalendariet	s. 31
Tabell 12. Förintelsens minnesdag 2014-2016	s. 31
Tabell 13. FLH:s arbete och medverkan IHRA 2014-2016	s. 33
Tabell 14. FLH:s arbete med IHRA:s fond 2014-2016	s. 34
Tabell 15. Antal sidvisningar på webbsidor om Per Anger-priset	s. 37
Tabell 16. Per Anger-priset 2014-2016	s. 37
Tabell 17. Utbildningsinsats om rasism & intolerans - 2015-2016	s. 39
Tabell 18. Antal deltagare på uppdragsutbildningarna HT 2016	s. 40
Tabell 19. Antal workshopar och elever i utställningen Anne Frank	s. 44
Tabell 20. Antal workshopar och elever i utställningen Alla människor!	S. 44
Tabell 21. Besökare i utställningslokalen 2014-2016	s. 45
Tabell 22. Antal elever i workshop och besökare i utställningarna	s. 45
Tabell 23. Totalt antal besökare i turnerande utställningar 2014-2016	s. 45
Tabell 24. Lokalkostnader 2014-2016	s. 46
Tabell 25. Antal beställda tryckta exemplar av ...om detta må ni berätta...	s. 47

Tabell 26. Antal nedladdade exemplar ...om detta må ni berätta...	s. 48
Tabell 27. Om detta må ni berätta 2015-2016	s. 48
Tabell 28. Tolerans - Sammanfattning av resultat utifrån mål	s. 65

Översikt diagram

Diagram 1. Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten 2014-2016	s. 9
Diagram 2. Nationellt arbete 2014-2016	s. 17
Diagram 3. Lärarfortbildningar 2014-2016	s. 19
Diagram 4. Lärarfortbildningar 2014-2016	s. 21
Diagram 5. Turnerande utställningar 2014-2016	s. 22
Diagram 6. Antal besökare, besök och sidvisningar 2014-2016	s. 23
Diagram 7. Sidvisningar 2016.	s. 24
Diagram 8. Trafik till webbplatsen 2015-2016 - källor	s. 24
Diagram 9. Antalet besök (sessioner) länsvis 2013 -2016	s. 25
Diagram 10. Besök 2015 respektive 2016.	s. 25
Diagram 11. Myndighetens följare på Facebook, Twitter och Instagram 2014-2016	s. 26
Diagram 12. Förintelsens minnesdag 2014-2016	s. 32
Diagram 13. FLHs arbete och medverkan IHRA 2014-2016	s. 33
Diagram 14. FLHs arbete med IHRAs fond 2014-2016	s. 34
Diagram 15. Per Anger-priset 2014-2016	s. 38
Diagram 16. Utbildningsinsats om rasism & intolerans 2015-2016	s. 39
Diagram 17. Om detta må ni berätta 2015-2016	s. 49

Översikt kartor

Karta 1. Geografisk spridning 2014-2016	s. 16
Karta 2. Geografisk spridning nedladdningar av miniutställningen Aktion T4.	s. 30